

፩ ፤ ኢጣሊያ ፡ ወደኤውሮጳ ፡ ደቡብ ፡ በኩል ፡ ወደ ሚዴቴራኒያን ፡ በሕር ፡ የተዘረጋ ፡ የምድር ፡ ቀጥራጭ ፡ ነው ። አገሩ ፡ የጫማ ፡ መልክ ፡ ይዘዋል ። ሲሲሊ ፡ የተባለውም ፡ ደሴት ፡ ያለው ፡ በውራ ፡ ጣቱ ፡ በኩል ፡ ነው ፤ አየሩ ፡ በዚያ ፡ እጅግ ፡ የተሰማማ ፡ ነው ። በመጸውና ፡ በበጋ ፡ ጊዜ ፡ መቸውንም ፡ ጥሩ ፡ ነው ።

፪ ፤ አልፕስና ፡ አፒኒንስ ፡ የተባሉት ፡ ተራሮች ፡ ይህችን ፡ አገር ፡ ከኮረፍቶችና ፡ ከጉድጓዳው ፡ አገር ፡ ከወንዞች ፡ ከባሕሮች ፡ ከተራሮች ፡ ከሚታየው ፡ አገር ፡ በምትገናኝበት ፡ አግጣጫ ፡ ሁሉ ፡ ይከለክሉዋታል ፤ መሬቱ ፡ በጠቅላላው ፡ ለምንው ። ልዩ ፡ ልዩ ፡ ወይን ፡ ይሰጣል ። ከኤውሮጳም ፡ ሁሉ ፡ የተሻለ ፡ ዘይት ፡ ይገኝበታል ። የከበረ ፡ ሀር ፡ ጥልቀዋል ፡ በቆሎ ፡ ፑርቱካን ፡ ሎሚ ፡ ትርጓሳ ፡ ፔሞግራኒት ፡ አሉምንድስ ፤ ዘቢብ ፤ ዘለስ ፤ ሱካር ፤ ኮክ ፤ አፒሪኮት ፤ ይህ ፡ ሁሉ ፡ ተሪፍ ፡ ነው ።

፫ ፤ ከጥንት ፡ ዘመን ፡ ተዘግቶባቸው ፡ ለኖሩት ፡ ዕውቀትና ፡ ትምህርት ፡ ከተገለጠ ፡ ወዲህ ፡ ማነኛውም ፡ አገር ፡ ቢሆን ፡ የተሻለ ፡ አገዛዝ ፡ ዐዋቆችና ፡ ታሪክ ፡ ጸሓፊዎች ፡ ባለቅኔዎችና ፡ ሙዚቀኞች ፡ ቀለም ፡ ቀዚዎችና ፡ ደንጊያ ፡ ጠራቦች ፡ ሊሰጥ ፡ አልቻለም ።

፬ ፤ ጣሊያኖች ፡ በሁለመናቸው ፡ ደገና ፡ የተመጡት ፡ ሲሆኑ ፡ በመልካቸው ፡ የሚከሩበት ፡ ነገር ፡ የላቸውም ። ያለባበስንም ፡ መልክ ፡ የወሰዱት ፡ በዙሪያቸው ፡ ከሚዋሰኑት ፡ አገሮች ፡ ተበድረው ፡ ነው ። ወይም ፡ ዜጎች ፡ ሳሉ ፡ የለመዱት ፡ ነው ። ሕዝቡ ፡ ትምህርት ፡ የመላባቸውና ፡ የተወደዱ ፡ ጠባዩ ፡ መልካሞች ፡ ናቸው ። ነገር ፡ ግን ፡ አምልኮ ፡ ባዕድ ፡ ይወዳሉ ። ወዲያውም ፡ ቂምና ፡ በቀል ፡ የመላባቸው ፡ ሕዝብ ፡ ናቸው ።

፭ ፤ አያል ፡ ሸሆች ፡ የሚኖሩባቸው ፡ ሰፋሬ ፡ ከተሞችና ፡ በብዙ ፡ ገንዘብ ፡ የተሠሩ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያኖች ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ቤተ ፡ መንግሥቶች ፡ አሉባቸው ። ከነዚህም ፡ አያሎቹ ፡ በዕብነ ፡ በረድ ፡ የተሠሩ ፡ ናቸው ። ዳሩ ፡ ግን ፡ በዙሪያው ፡ ያለው ፡ ሁሉ ፡ የሚፈርስ ፡ ይመስላል ። ይህንንም ፡ ስትመለከቱ ፡ በዚህ ፡ ሁሉ ፡ ጌጡና ፡ መታየቱ ፡ ኢጣሊያ ፡ ደስታ ፡ የሌለው ፡ አገር ፡ መሆኑ ፡ ይሰማችኋል ።

፮ ፤ በፍሎሬንስ ፤ በሮም ፡ በናፒልና ፡ በሌሎችም ፡ ታላላቅ ፡ ከተሞች ፡ ብዙ ፡ የተሰበሰቡ ፡ ሥዕሎችና ፡ ምስሎች ፡ ሐውልቶች ፡ በዓለም ፡ ከሚገኘው ፡ በልዩ ፡ ዐይነት ፡ ጌጥና ፡ ውበት ፡ የተሠሩ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ቅርጾች ፡ አሉ ። እነዚህ ፡ ሁሉ ፡ ሥዕሎች ፡ የዛሬ ፡ አምስት ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ የነበሩ ፡ እጅግ ፡ የታወቁ ፡ የስመ ፡ ጥሩዎቹና ፡ የብልሆቹ ፡ የኢጣሊያ ፡ ሰዎች ፡ ሥራዎች ፡ ናቸው ።

፯ ፤ ከዕብን ፣ በረድ ፣ ወይም ፣ ከብርንገጽ ፣ የተሠሩት ፣ ምስሎች ፣ በሁለቱ ሺሕ ፣ ግመት ፣ ውስጥ ፣ በልዩ ፣ ልዩ ዘመን ፣ እየተሠሩ ፣ የተገኙ ፣ ናቸው ። እኩሌቶ ፣ ቼም ፣ በፒሪክሊስ ፣ ዘመን ፣ የነበሩ ፣ የግሪክ ፣ ብልሀተኞች ፣ የሠሩዋቸው ፣ ናቸው ።

፰ ፤ እንደ ፣ ጥንት ፣ ሮም ፣ ፍራሾች ፣ አድርጎ ፣ የሚያስደንቅና ፣ ልብ ፣ የሚነካ ፣ በመላው ፣ የኢጣሊያ ፣ አገር ፣ ውስጥ ፣ ከቶ ፣ አይገኝም ። ከነዚህም ፣ አሁን ፣ ባለው ፣ ከተማ ፣ ውስጥ ፣ እንኳ ፣ ይታያሉ ፣ እነሆ ፣ አሁን ፣ እንኳ ፣ በግብፅ ፣ በግሪክ ፣ አገር ፣ እንደሚገኙት ፣ የጥንት ፣ ሥራዎች ፣ ውበታቸው ፣ ለማየት ፣ ደስ ፣ ያሰኛል ። በታላቅነታቸውና ፣ በአኳኋናቸውም ፣ በጣም ፣ ትደነቃላችሁ ።

፱ ፤ ባሁኑ ፣ ጊዜ ፣ ደግሞ ፣ እጅግ ፣ ስመ ፣ ጥሩ ፣ የሆነ ፣ ሕንጻ ፣ በኢጣሊያ ፣ አገር ፣ ይታያል ። እርሱም ፣ ሮማ ፣ ያለው ፣ የቀዱስ ፣ ጴጥሮስ ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያን ፣ ነው ። ወደ ፣ ላይ ፣ ቁመቱ ፣ ፭፻ ፣ ጫማ ነው ። በጠገቡ ፣ ቫቲካን ፣ የሚሉት ፣ የሮም ፣ ጳጳስ ፣ የሚቀመጥበት ፣ ቤተ ፣ መንግሥት ነው ። ሮም ፣ ከኢጣሊያ ፣ መንግሥት ፣ ጋር ፣ ተጨማሪነት ፣ የለውም ። ሮም ፣ ለብቻው ፣ የሮም ፣ ጳጳስ ፣ ግዛት ፣ ነው ።

፲ ፤ ወደናፒሊስ ፣ ጥቂት ፣ እልፍ ፣ ብላችሁ ፣ ብትሄዱ ፣ ሹሱቢውስ ፣ የሚባል ፣ ተራራ ፣ ታያላችሁ ። ከዚህም ፣ ተራራ ፣ ጫፍ ፣ ላይ ፣ በየጊዜው ፣ እሳትና ፣ ጢስ ፣ ሲወጣ ፣ ታያላችሁ ። ከቶውንም ፣ አንድ ፣ አንድ ፣ ጊዜስ ፣ በዙሪያው ፣ ያሉት ፣ ከተሞችና ፣ መንደሮች ፣ ሁሉ ፣ በሚቃጠለው ፣ አመድ ፣ ውስጥ ፣ ይቀበራሉ ።

፲፩ ፤ ወደ ፣ ሲሲሊ ፣ ብትሄዱ ፣ ሌላ ፣ ኢቲኒ ፣ የሚባል ፣ ሾልካና ፣ የሚወጣበት ፣ ተራራ ፣ ታያላችሁ ። ይህም ፣ በየጊዜው ፣ እሳትና ፣ አመድ ፣ ሲተፋ ፣ ይኖራል ። እንዲሁ ፣ ሆኖ ፣ በሚኖረው ፣ ተራራ ፣ በአንድ ፣ ወገኑ ፣ ብዙ ፣ መንደሮችና ፣ ሕዝብ ፣ ይኖራሉ ። በዚህም ፣ ስፍራ ፣ የወይን ፣ ቦታ ፣ በለስና ፣ ፑርቱካን ፣ ወይራም ፣ ያማረ ፣ ተክል ፣ ሁሉ ፣ ታያላችሁ ።

፲፪ ፤ በኢጣሊያ ፣ አገር ፣ ያያችሁትን ፣ ብዙ የሚያስገርመውን ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ ለማውራት ፣ ወደ አገራችሁ ፣ ትመለሳላችሁ ፣ በያችሁትም ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ ደስ ፣ ብሎቸው ፣ በአገራችሁ ፣ ትኖራላችሁ ።

፲፫ ፤ ያንን ያያችሁትን ፣ ምድረ ፣ በዳ ፣ ሆኖ ፣ የቀረውን ፣ የጥንት ፣ የሮምን ፣ ከተማ ፣ ፍራሽ ፣ ከዕብን ፣ በረድ ፣ የተሠራውን ፣ የፍሎሪንስን ፣ ቤተ ፣ መንግሥትና ፣ ናፕልን ፣ እንደ ታስቡት ፣ በዚያ ፣ አጠገብ ፣ ለመኖር ፣ ደስ ፣ አይልም ። በዚያ ፣ ከመኖር ፣ ይልቅ ፣ ደስታ ፣ ባላቸው ፣ በአገራችን ፣ ባሉት ፣ መንደሮች ፣ መኖር ፣ ይሻላል ። እውነተኛው ፣ ነገር ፣ ኢጣሊያ ፣ ከብዙ ፣ ዘመን ፣ ጀምሮ ፣ በክፉ ፣ አገዛዝ ፣ የሚገዛ ፣ ስለሆነ ፣ ሕዝቡ ፣ ሐኬተኞችና ፣ በኃጢአት ፣ የተበላሹ ፣ ሆኑ ።

ጥያቄ ።

- ፩ ፤ ኢጣሊያ ፣ ምንድነው ፣ ? አኳኋኑ ፣ እንዴት ፣ ነው ፣ ?
- ሲሲሊ ፣ ወዴት ፣ ነው ፣ ?
- የኢጣሊያ ፣ አየር ፣ እንዴት ፣ ነው ፣ ?

ኢጣሊያ ፣ ከቱርክ ፣ ወዴት ፣ ነው ?
 ከፈረንሳይና ፣ ከእስጳን ፣ ወዴት ፣ ነው ?
 በኢጣሊያ ፣ ምዕራብ ፣ ያሉ ፣ ሁለት ፣ ሰፋፊ ደሴቶች ግን ፣ ይበላሉ ?
 ሮም ፣ ከኢጣሊያ ፣ በየትኛው ፣ ክፍል ፣ ይገኛል ?
 ናፕል ፣ ከሮም ፣ በየትኛው ፣ ክፍል ፣ ይገኛል ?
 ፍሎሪንስ ፣ ሚላን ፣ ቬኒስ ፣ በወዴት ፣ በኩል ፣ ይገኛሉ ?
 ኢጣሊያ ፣ ከግሪክ ፣ በወዴት ፣ በኩል ፣ ነው ?

፪ ፣ መሬቱ ፣ እንዴት ፣ ያለ ፣ ነው ?
 ምን ፣ ያፈራል ?

፫ ፣ ኢጣሊያ ፣ ስመ ፣ ጥሩነቱ ፣ በምን ፣ ኖሯል ?

፬ ፣ ጣሊያኖች ፣ እንዴት ፣ ያሉ ፣ ናቸው ?
 ጠባያቸው ፣ እንዴት ፣ ነው ?

፭ ፣ ከተሞቻቸው ፣ እንደምን ፣ ያሉ ፣ ናቸው ?

፮ ፣ ምስልና ፣ ሐውልት ፣ አላቸውን ?

፯ ፣ የሮም ፣ ከተማ ፣ ፍራሽ ፣ እንደምን ፣ ሆነ ?

፱ ፣ በዚያ ፣ የቅዱስ ፣ ጲጥሮስ ፣ ምን ፣ አለ ?
 ቫቲካን ፣ ምንድነው ?
 ፖምፔ ፣ ምንድነው ?

፲ ፣ ቬሱቢውስ ፣ ምንድነው ?

፲፩ ፣ ኤትና ፣ ምንድነው ?

የሲሲሊ ፣ ደሴት ፣ ወዴት ፣ ነው ?

፲፪ ፣ ኢጣሊያን ፣ ገብኝታችሁ ፣ ከተመለሳችሁ ፣ በኋላ ፣ እንዴት ፣ ያለኛሁ
 ስሜት ፣ ተሰማችሁ ?

ምዕራፍ ፡ ፺፩ ፡ ኤውሮጳ ።

ፋሙሎስ ፡ ሮምን ፡ እንደ ፡ መሠረተ ።

፩ ፤ ከጥንት ፡ ዘመን ፡ ጀምሮ ፡ ስለታወቀው ፡ ስለሮም ፡ መንግሥት ፡ ልንገራችሁ ፡ ነው ። እንደሌሎች ፡ የጥንት ፡ አገሮች ፡ የጦርነት ፤ የደም ፡ ማፍሰስ ፤ ፍርድ ፡ የማንደል ፤ የክፋትም ፡ ታሪክ ፡ ሞልቶበታል ። በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ለማየት ፡ በሚ ያሰቅቅ ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ተጥሎ ፡ ያለውን ፡ መጋረጃ ፡ ለመግለጥ ፡ ደስ ፡ ይለኛል ። እንደ ፡ እውነትም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ የተደረገ ፡ ነገር ፡ ሊገልጸው ፡ ካሰበው ፡ የሚ ያስፈልገውን ፡ እውነተኛ ፡ ምሳሌ ፡ ከመስጠት ፡ በቀር ፡ እውነተኛ ፡ ታሪክ ፡ ተና ጋሪ ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡ መሰወር ፡ አይገባውም ።

፪ ፤ ስመ ፡ ጥሩው ፡ የሮም ፡ ከተማ ፡ የቆመው ፡ በኢጣሊያ ፡ አገር ፡ ቴቤር ፡ በተባለው ፡ ወንዝ ፡ ላይ ፡ ነው ። ከባሕር ፡ ዐሥራ ፡ ስድስት ፡ ማይል ፡ ይርቃል ፤ ፯፻፶፪ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ፋሙሎስ ፡ የመሠረተው ፡ ይመስላል ። ፋሙሎስ ፡ የሦስት ፡ ሺሕ ፡ ቀማኞች ፡ አለቃ ፡ ነበር ። እነዚህ ፡ ሰዎች ፡ በኮረ ፍታ ፡ ላይ ፡ ጎጆዎች ፡ ሠሩና ፡ ዙሪያውን ፡ በግንብ ፡ ቅጥር ፡ አደረጉ ። መጀመ ሬያ ፡ ስመ ፡ ጥሩ ፡ ከተማ ፡ ተብሎ ፡ ዓለም ፡ ያወቀው ፡ ይህ ፡ ነው ።

፫ ፤ ቅጥሩ ፡ አጭር ፡ ስለ ነበረ ፤ የፋሙሎስ ፡ ወንድም ፡ ፋሙስ ፡ የተባለ ፡ እመር ፡ ብሎ ፡ ዘሎ ፡ ገባና ፡ የከተማ ፡ ቅጽር ፡ የምትሉት ፡ ይህ ፡ ነውን ፡ ? ብሎ ፡ በን ቀት ፡ ቢናገር ፡ ፋሙሎስ ፡ በዚህ ፡ ተቁጥቶ ፡ ወንድሙን ፤ መታና ፡ ገደለው ፡ ይባላል ፤ መጀመሪያ ፡ የሮም ፡ ግንብ ፡ የተቀበበት ፡ ደም ፡ ይህ ፡ ነው ።

፬ ፤ ፋሙሎስና ፡ ጭፍሮቹ ፡ በአዲሶቹ ፡ ቤቶቻቸው ፡ ሲኖሩ ፡ ሚስቶች ፡ በማጣት ፡ ተቸገሩ ። በዚህ ፡ ዘመን ፡ በኢጣሊያ ፡ አገር ፡ የነበሩ ፡ ሕዝብ ፡ እጅግ ፡ ባለጌ ዎች ፡ የሆኑ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ነገዶች ፡ ነበሩ ። ከነዚህም ፡ ለሮም ፡ ጎረቤቶች ፡ የነበሩ ሳቢንስ ፡ የተባሉ ፡ ሕዝብ ፡ ነበሩ ። እነዚህም ፡ ቁንጃጅቶቻቸውን ፡ ሮማውያን ፡ ሊያገቧቸው ፡ አይፈቅዱም ፡ ነበር ። ፋሙሎስ ፡ ግን ፡ በብልህት ፡ አድርጎ ፡ የግድ ፡ ሊወስድባቸው ፡ ፈለገ ።

፭ ፤ የሚደረገውን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ጨዋታ ፡ እንዲያዩና ፡ እንዲመሰክሩ ፡ ብሎ ፡ መላውን ፡ የሳቢንን ፡ ሕዝብ ፡ ሁሉ ፡ ጠራቸው ። እንዲሁም ፡ ሕዝቡ ፡ የክፋት ፡ ነገር ፡ ይደ ረጋል ፡ ብለው ፡ ምንም ፡ አላሰቡም ፡ ነበርና ፡ ለመዳር ፡ የደረሱትን ፡ ያገሩን ፡ ቁንጃጅት ፡ ሁሉ ፡ ከነርሱ ፡ ጋር ፡ ይዘው ፡ መጡ ።

፮ ፤ መጀመሪያ ፡ ሮማውያን ፡ በኃይልም ፤ በቅልጥፍናም ፡ ሲጫወቱ ፡ ሳቢኖች ፡ አይተው ፡ እጅግ ፡ ደስ ፡ አላቸው ። ጥቂት ፡ ከቁዩ ፡ በኋላ ፡ ፋሙሎስ ፡ አንድ ፡ ምልክት ፡ ባሳየ ፡ ጊዜ ፡ የርሱ ፡ ሰዎች ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ሰይፋቸውን ፡ እየመዘዙ ፡ በሰላም ፡ ተቀምጦ ፡ ወደሚመለከተው ፡ ሕዝብ ፡ ገሰገሱበት ።

፮፤ ሳቢኖች ፣ ነገሩ ፣ በድንገት ፣ ስለሆነባቸው ፣ ሊከላከሉ ፣ አልቻሉምና ፣ እያንዳንዱ ፣ ሮማዊ ፣ እጁ ፣ የገባችውን ፣ ቁንጆ ፣ እየተሸከመ ፣ ወደ ፣ ሰፈሩ ፣ ገባ ። ከዚያ ፣ በኋላ ፣ ሮማውያን ፣ የሚስት ፣ ችግር ፣ አላገኛቸውም ።

፯፤ ዳሩ ፣ ግን ፣ እንዲህ ፣ ያለው ፣ ሥራ ፣ በሮማውያንና ፣ በሳቢኖች ፣ መካከል ፣ ጦርነትን ፣ አስነሣ ። ሳቢኖች ፣ ብዙ ፣ ጦር ሰብስበው ፣ ነበሩና ፣ ሩሙሎስን ፣ ከነጭፍሮቹ ፣ ሊያጠፉት ፣ ይችሉ ፣ ነበር ። ነገር ፣ ግን ፣ ሊዋጉ ፣ ተሰላልፈው ፣ ሳሉ ፣ የተጠለፉት ፣ የሮማውያን ፣ ሚስቶች ፣ ወደውጊያው ፣ ስፍራ ፣ እየሮጡ ፣ ገቡ ።

፬ ማንኛውም ፣ ወገን ፣ ድል ፣ ቢሆን ፣ ወይም ፣ ድል ፣ ቢያደርግ ፣ ትርፉ ፣ ንዘን ፣ ነው ፣ እንጂ ፣ ሌላ ፣ ጥቅም ፣ አይገኝበትም ። ሳቢኖች ፣ ድል ፣ ቢያደርጉ ፣ ባሎቻችን ፣ ማለቃቸው ፣ ነው ። ሮማውያን ፣ ድል ፣ ቢያደርጉ ፣ ዘመዶቻችንን ፣ ማባታችንን ፣ ነው ፣ ብለው ፣ የሁለቱም ፣ ወገን ፣ ጥለኞች ፣ እርቅ ፣ እንዲያደርጉ ፣ ለመኖቸው ።

፫፤ የሁለቱም ፣ ወገን ፣ ይህን ፣ ልመና ፣ ተቀበሉ ። ሳቢኖች ፣ ሌቶች ፣ ልጆቻቸው ፣ ባሎቻቸውን ፣ እንዳፈቀሩ ፣ አይተዋልና ፣ እንኳን ፣ በጦርነት ፣ ያለጦርነትም ፣ ቢሆን ፣ ባልና ፣ ሚስትን ፣ ማለያየት ፣ የሚያሳዝን ፣ ነገር ፣ ነው ፣ ብለው ፣ በጭሩ ፣ ነገሩ ፣ በእርቅ ፣ ተጨረሰና ፣ በመካከላቸው ፣ የዝምድና ፣ ጓደኝነት ፣ ተመሠረተ ።

፪፩፤ መጀመሪያ ፣ የሮም ፣ አገዛዝ ፣ ንጉሥና ፣ አማካሪ ፣ ያለው ፣ ነው ። ሩሙሎስ ፣ ለንጉሥነት ፣ ተመረጠና ፣ ፴፮ ፣ ዓመት ፣ ነገሠ ። የርሱ ፣ መንግሥት ፣ እንዴት ፣ እንደ ፣ ተፈጸመ ፣ ልዩ ፣ አሳብ ፣ ይታሰባል ።

፪፪፤ አንዳንዶቹ ፣ ባለታሪኮች ፣ እንዲህ ፣ ይላሉ ። ሩሙሎስ ፣ በምክር ፣ ቤት ፣ ተቀምጦ ፣ ለመንግሥቱ ፣ የሚጠቅመውን ፣ ሲነጋገር ፣ ሳለ ፣ በድንገት ፣ ፀሐይቱ ፣ ጠቁረችና ፣ የምክር ፣ ቤቱ ፣ አዳራሽ ፣ ጥቅጥቅ ፣ ያለው ፣ ጨለማ ፣ ሆነ ። እንደ ገና ፣ ብርሃን ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ሩሙሎስ ፣ ተቀምጦበት ፣ የነበረው ፣ ወንበር ፣ ባዶ ፣ ሆኖ ፣ ቢገኝ ፣ ወደ ፣ ሰማይ ፣ ወጣ ፣ ተባለ ።

፪፫፤ ሌሎች ፣ ባለታሪኮች ፣ ሩሙሎስ ፣ በኃይል ፣ ለመግዛት ፣ ያስባል ፣ ብለው ፣ አማካሪዎች ፣ ከተቀመጠበት ፣ ወንበር ፣ ዘርጥጠው ፣ አውርደው ፣ ቀጥቅጠው ፣ ገድለው ፣ ሠውረውታል ፣ ይላሉ ። ከፊተኛው ፣ ባለታሪክ ፣ የኋለኛው ፣ እውነት ፣ ይመስላል ። ማንም ፣ ሆነ ፣ ሩሙሎስ ፣ በመሠረተው ፣ ከተማ ፣ ዳግመኛ ፣ ሳይታይ ፣ በድንገት ፣ ጠፍቶ ፣ ቀረ ።

ጥ ያ ቁ ።

- ፩፤ የሮም ፣ መንግሥት ፣ እንዴት ፣ ሆነ ፣ ? ታሪኩ ፣ እንዴት ፣ ነው ፣ ?
- ፪፤ ሮም ፣ በየት ፣ ወንዝ ፣ ላይ ፣ ነው ፣ ? ከባሕር ፣ ምን ያህል ይርቃል ፣ ማን መሠረተው ፣ የተመሠረተው ፣ ስምን ፣ ጊዜ ፣ ነው ፣ ? ሩሙሎስ ፣ ማንው ፣ ወንበዴዎች ፣ እንዴት ፣ አደረጉ ፣ ? ከጥንት ፣ የሮም ፣ አጀማመር ፣ እንዴት ፣ ነው ፣ ?

- ፫ ፤ በሩሙሎስና ፣ በሬሙስ ፣ መካከል ፣ ምን ፣ ተደረገ ፣ ?
- ፬ ፤ ሩሙሎስና ፣ ጓደኞቹ ፣ ችግራቸው ፣ ምንድን ፣ ነበር ፣ ? ላቢኖች ፣ ምንድን ፣ ናቸው ፣ ?
- ፭ ፤ የላቢኖች ፣ ሴቶች ፣ እንዴት ፣ እንደተወሰዱ ፣ ተናገር =
- ፮ ፤ በዚህ ፣ የተነሣ ፣ ምን ፣ ተደረገ ፣ ? ጦርነቱ ፣ በምን ፣ ታግዶ ፣ ቀረ ፣ ?
- ፱ ፤ የሮማውያን ፣ ቁንጃጅት ፣ እንዴት ፣ አሉ ፣ ?
- ፲ ፤ በዚህ ፣ ምን ፣ ልመና ፣ ተደረገ ፣ ?
- ፲፩ ፤ የሮም ፣ የፊተኛው ፣ መንግሥት ፣ እንዴት ፣ ነበር ፣ ?
ለንጉሥነት ፣ ማን ፣ ተመረጠ ፣ ? ስንት ፣ ዓመት ፣ ነገሠ ፣ ?
- ፲፪ ፤ አንዳንዶች ፣ በለታሪኮች ፣ ምን ፣ ይላሉ ፣ ?
- ፲፫ ፤ ሌሎቹ ፣ ምን ፣ ይላሉ ፣ ?

ምዕራፍ ፣ ፺፪ ፣ ኤጭርጳ =

በላቢኖችና ፣ ኩሪያቲ ፣ ጦርነት =

- ፩ ፤ ሁለተኛው ፣ የሮም ፣ ንጉሥ ፣ ኑማ ፣ ፖምፒሊውስ ፣ ይባላል = ይህም እጅግ ፣ የተወደደ ፣ ብልህና ፣ ሰላማዊ ፣ ንጉሥ ፣ ነበር = እጅግ የተወደደ ፣ ሕግና ፣ ደንብ ፣ ሲያሰናዳላቸውና ፣ ሌላም ፣ ጥበብና ፣ የእርሻ ፣ ትምህርት ፣ ሁሉ ፣ ለሕዝቡ ፣ ሲያስተምራቸው ፣ ግፊት ፣ ዓመት ፣ ነረ =
- ፪ ፤ የሰላማዊው ፣ ንጉሥ ፣ የኑማ ፣ ወራሽ ፣ ቱሉስ ፣ ሆስቲሉስ ፣ የተባለ ፣ ጦርነት ፣ ፈላጊ ፣ ሰው ፣ ነበር = በርሱ ፣ መንግሥት ፣ ጊዜ ፣ ሮማውያን ፣ ከጎረቤቶቻቸው ፣ ከአልባንያኖች ፣ ጋራ ፣ ጸብ ፣ አበቀሉ =
- ፫ ፤ ከሁለቱም ፣ ወገን ፣ ውጊያ ፣ የሚያውቁ ፣ ሦስት ፣ ሦስት ፣ ሰዎች ፣ ተመርጠው ፣ ጦርነቱ ፣ በነዚህ ፣ ብቻ ፣ እንዲያልቅና ፣ እንዲጨረስ ፣ ተስማሙ = ከአልባንያ ፣ ጭፍሮች ፣ ወገን ፣ እያንዳንዱ ፣ ስማቸው ፣ ኩሪያቲውስ ፣ የተባሉ ፣ ሦስት ፣ ወንድማማቾች ፣ ነበሩ = እንደዚሁም ፣ ደግሞ ፣ ከሮም ፣ ጭፍሮች ፣ ወገን ፣ እያንዳንዱ ፣ ስማቸው ፣ ሆራቲውስ ፣ የተባሉ ፣ ሦስት ፣ ወንድማማቾች ፣ ነበሩ =
- ፬ ፤ እነዚህ ፣ ሆራቲና ፣ ኩሪያቲ ፣ ሊዋጉ ፣ ነገር ፣ ተጨረሰ = የሁለቱም ፣ ወገን ፣ ሠይፋቸውን ፣ እያገነበጡ ፣ መጋደልን ፣ በታላቅ ፣ ናፍቆት ፣ እየጠበቁ ፣ በጀግኖች ፣ ደረጃ ፣ ቁመው ፣ በጠራ ፣ ሚዳ ፣ ላይ ፣ ተዋጉ =
- ፭ ፤ መጀመሪያ ፣ ኩሪያቲ ፣ የተባሉት ፣ ድል ፣ እንደሚያደርጉ ፣ መሰለ = እውነት ፣ ነው ፣ ሦስቱም ፣ ሁሉ ፣ ቁስለው ፣ ነበሩ = ነገር ፣ ግን ፣ ከሆራቲ ፣ ወገን ፣ ሁለቱ ፣ ከሚዳው ፣ ላይ ፣ ሙተው ፣ ወደቁ = አንዱ ፣ አልተጎዳም ፣ ነበርና ፣ እንደ ሁለቱ ፣ ወንድሞቹ ፣ በዚያ ፣ ሊሞት አልወደደም = ወደ፣ ጳላ ፣ እያረገ፣ ሲሸሽ ፣ ታየ = ሮማውያን ፣ የመረጡት ፣ ጀግናቸው ፣ ሲሸሽ ፣ በዩ ፣ ጊዜ ፣ እርሱ ፣ ድል ፣ ቢሆን ፣ በባርነት ፣ መገዛታቸው ፣ ስለ ፣ ሆነ ፣ እጅግ ፣ አዘኑ ፣ ዕፍረትም ፣ ያዘቸው ፣ ተስፋም ፣ ቁረጡ =

፮ ሦስቱ ፡ ኩሪያቲ ፡ የሚሸሸውን ፡ ሆራቲ ፡ ተክታተሉት ። ዳሩ ፡ ግን ፡ ክፋኛ ፡ ቈስለው ፡ ነበሩና ፡ እንደ ፡ ልብ ፡ ለመክታተል ፡ አልቻሉም ። እንደኛው ፡ ካንዱ ፡ ባኋላ ፡ እየሆኑ ፡ እየተንገደገዱ ፡ ተራርቀው ፡ ያዘግሙ ፡ ነበር ። ሆራቲ ፡ የፈለገው ፡ ይህን ፡ ነበር ። ምንም ፡ ሦስቱን ፡ በአንድ ፡ ጊዜ ፡ ለመምታት ፡ ቢያቅተው ፡ በየተራ ፡ አንዳንዱን ፡ በመምታት ፡ በቀላል ፡ ያፋ ፡ ጉርሻ ፡ ሊያደርጋቸው ፡ መቻሉን ፡ ዐወቀ ።

፯ ፤ በታላቅ ፡ ንዴት ፡ ወደ፡ኋላው ፡ መለስ ፡ አለና ፡ በኋላው ፡ ያዘግም ፡ የነበረውን ፡ ጠላቱን ። በሰይፍ ፡ አንገቱን ፡ በጠሰው ። ከዚያ ፡ ቀጥሎ ፡ ይንገደገድ ፡ የነበረውን ፡ ሁለተኛውን ፡ ቢመታው ፡ ገድሎ ፡ ታፈር ፡ ቀላቀለው ፡ እንዲሁም ፡ ለሦስተኛው ፡ ለሁለቱ ፡ የደረሰባቸውን ፡ ዕድል ፡ አካፈለው ። ከዚህ ፡ ወዲያ ፡ የአልባንያ ፡ የጦር ፡ ሠራዊት ፡ ደንግጠው ፡ ፈታቸው ፡ ተለወጠ ። የጦር ፡ ሥራ ፡ ሪፖርት ፡ ከእጃቸው ፡ እርግፍ ፡ አለ ። ነጻነታቸውንም ፡ አጥተው ፡ ቀሩ ።

፰ ፤ ሮማውያን ፡ እጅግ ፡ ደስ ፡ ብሎዋቸው ፡ የድል ፡ አድራጊነት ፡ ጥሩንባ ፡ እየነፋለት ፡ በአልልታና ፡ በታላቅ ፡ ሰላምታ ፡ ድል ፡ አድራጊውን ፡ ተቀበሉትና ፡ ብዙ ፡ ሠራዊት ፡ እየተጋፋና ፡ እየተርመሰመሰ ፡ አድቦት ፡ ወደሮም ፡ ተመለሰ ። ሁሉም ፡ ተበዣችን ፡ ነው ፡ ብለው ፡ አልል ፡ አሉለት ። ነገር ፡ ግን ፡ ወደ ፡ ከተማ ፡ ሲገባ ፡ ሳለ ፡ እጅቀን ፡ እያርገበገበች ፡ ቡዝን ፡ የምትጨነቅ ፡ አንዲት ፡ ቈንጆ ፡ ሴት ፡ ተገናኘችው ። ይህቺውም ፡ የገዛ ፡ እንቱ ፡ ነበረች ። ከኩሪያቲ ፡ ምች ፡ አንዱ ፡ ወዳጅቀ ፡ ኑርዋል ። ወዳጅቀን ፡ ስለገደለባት ፡ ሆራያቲውስን ፡ ባየች ፡ ጊዜ ፡ እየጮኸች ፡ መራራ ፡ የሆነ የስድብ ፡ ቃል ፡ ትናገረው ፡ ጀመረች ።

፱ ፤ ድል ፡ አድራጊው ፡ ግን ፡ ሦስቱን ፡ የአልባንያኖችን ፡ ጀግኖች ፡ የገደለበትን ፡ ሰይፍ ፡ ደም ፡ እንደ ጉራሰ ፡ ይዘ ፡ ነበርና ፡ እንቱ ፡ የሁለቱ ፡ ወንድሞቹ ፡ ሞት ፡ ሳያሳዝናት ፡ ጠላት ፡ ለሆነ ፡ አንድ ፡ ወዳጅቀ ፡ በማልቀስዋና ፡ ደግሞም ፡ በደስታውስጥ ፡ የገዘን ፡ ጨለማ ፡ በማሳየት ፡ አልታገሥ ፡ ብሎ ፡ እንደ ተናደደ ፡ ከልቡ ፡ ላይ ፡ በሰይፍ ፡ ሻጠባት ።

፲ ፤ ሆራቲውስ ፡ እንዲህ ፡ ያለ ፡ የሚያስፈራ ፡ በደል ፡ በሴፔፑ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ አደረገ ፡ የሞት ፡ ፍርድ ፡ ከተፈረደበት ፡ በኋላ ፡ በጀግንነቱ ፡ ሮምን ፡ ከባርነት ፡ እወጥቷልና ፡ ተብሎ ፡ ይቅርታ ፡ ተደረገለት ። ነገር ፡ ግን ፡ በጀግንነት ፡ ካገኘው ፡ ክብረት ፡ ይልቅ ፡ በበደለው ፡ በደል ፡ ያገኘው ፡ ውርደት ፡ በለጠ ።

ጥ ያ ቁ ።

- ፩ ፤ የሮም ፡ ሁለተኛው ፡ ንጉሥ ፡ ማነው ፡ እንዴት ፡ ሆነ ፡ ?
- ፪ ፤ ቱሉስ ፡ ሆስቲሉስ ፡ እንዴት ፡ ሆነ ፡ ?
- ፫ ፤ በሮማውያንና ፡ በአልባንያዎች ፡ መካከል ፡ የነበረ ፡ ጦርነት ፡ በምን ተወሰነ ፡ ? ሆራቲና ፡ ኩሪያቲ ፡ የተባሉ ፡ ምንድን ፡ ናቸው ፡ ?

- ፬ ። ፳ ፤ እንዴት ፣ እንደተዋጉ ፣ ንገረን ። ከጦር ፣ ሚዳ ፣ ላይ ፣ የሸሸው ፣ የትኛው ፣ ወገንነው ፣ ?
- ፭ ፤ ሦስቱ ፣ ከሪያቲ ፣ ምን ፣ አደረጉ ፣ ? ሆራቲውስ ፣ ምን ፣ አደረገ ፣ ?
- ፮ ፤ በከሪያቲ ፣ እንዴት ፣ ያለ ፣ ዕድል ፣ ደረሰባቸው ፣ ?
- ፯ ፤ ሆራቲውስን ፣ እንደምን ፣ አድርገው ፣ ተቀበሉት ፣ ? እንቱ ፣ ምን ፣ አደረገች ፣ ?
- ፱ ፤ ሆራቲውስ ፣ ስለምን ፣ ገደላት ፣ ?
- ፲ ፤ ሆራቲውስ ፣ እንደምን ፣ ሆነ ፣ ስለምን ፣ ይቅርታ ፣ አገኘ ፣ ?

ም ዕ ራ ፍ ፣ ጸ ። ኤ ው ሮ ጳ ።

ከእንኩስ ፣ ማርቲውስ ፣ መንግሥት ፣ ጀምሮ ፣ እስከ ፣ ነገሥታት ፣ ስደት ።

- ፩ ፤ ከቱሉስ ፣ ሆስቲሊውስ ፣ ሞት ፣ በኋላ ፣ ሮማውያን ፣ አንኩስ ፣ ማርቲውስን ፣ ለንጉሥነት ፣ መረጡት ። ከርሱ ፣ በኋላ ፣ ታርኪን ፣ የተባለ ፣ ተከተለው ። ይህም ያንድ ፣ ሀብታም ፣ ነጋዴ ፣ ልጅ ፣ ነው ። ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ የነገሠው ፣ ሰርቪውስ ፣ ቱሊውስ ፣ ይባላል ። ሰርቪውስም ፣ አርባ ፣ አራት ፣ ዓመት ፣ ከነገሠ ፣ በኋላ ፣ የልጁ ፣ ባል ፣ አማቹ ፣ ለመንግሥት ፣ ያስብ ፣ ነበርና ፣ ገደለው ።
- ፪ ፤ የሰርቪውስ ፣ ልጅ ፣ የታርኪን ፣ ሚስት ፣ ቱሊያ ፣ ንግሥት ፣ (እንድትሆን ፣ ምኞት ፣ ኔቦራትና ፣ ባባቷ ፣ ሞት ፣ ደስ ፣ አላት ። ያን ፣ ርጉም ፣ ባሏን ፣ እንኳን ፣ ደስ ፣ አለህ ፣ ለማለት ፣ በሠረገላ ፣ ሁና ፣ ጋለበት ። በምታልፍበት ፣ መንገድ ፣ ያባቷ ፣ ሬሳ ፣ ተጋድሞ ፣ ነበርና ፣ ሠረገላ ፣ ነጂው ፣ ስለየው ፣ ሠረገላውን ፣ ዘወር ፣ አድርጎ ፣ ለመንዳት ፣ በያስብ ፣ ቱሊያ ፣ በሬሳው ፣ ላይ ፣ ንዳበት ፣ ብላ ፣ ጮኸች ።
- ፫ ፤ ነጂው ፣ እንደታዘዘው ፣ አደረገ ። ሠረገላውን ፣ ወደገጠን ፣ ዘወር ፣ ለማድረግ ፣ መንገዱ ፣ ጠባብ ፣ ስለነበረ ፣ በትክክል ፣ አቃንቶ ፣ ሠረገላውን ፣ በታረደው ፣ ንጉሥ ፣ ላይ ፣ ነዳበት ። ቱሊያ ፣ ባባትዋ ፣ ሬሳ ፣ ላይ ፣ ስለጋለበችበት ፣ መንኩራዡ ፣ በአባትዋ ፣ ደም ፣ ተበክሎ ፣ ነበር ።
- ፬ ፤ በዙፋኑም ፣ ባልዋ ፣ ተቀመጠበት ፣ ትዕቢተኛው ፣ ታርኪን ፣ ተባለ ፣ ስለርሱ ፣ መንገሥት ፣ ብዙ ፣ የማይታመን ፣ ታሪክ ፣ ይነገራል ።
- ፭ ፤ እንዲህ ፣ ይባላል ። አንድ ፣ ቀን ፣ አንድ ፣ ሴት ፣ ታላላቅ ፣ ዘጠኝ ፣ መጻሕፍት ፣ በከንዲ ፣ ታቅፋ ፣ ንጉሡ ፣ ወደ ፣ አለበት ፣ ገባች ። ይህቺ ፣ ሴት ፣ ከወደት ፣ እንደ ፣ መጣች ፣ የታቀረቻቸውም ፣ መጻሕፍት ፣ ምን ፣ እንደ ፣ ተጻፈባቸው ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ያወቀ ፣ የለም ። ገብታም ፣ ንጉሡን ፣ እነዚህን ፣ መጻሕፍት ፣ ግዛኝ ፣ እያለች ፣ ለመነችው ። ሞታቸው ፣ በጣም ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ስለ ነበረና ፣ ይልቁንም ፣ መጻሕፍቱ ፣ ለምን ፣ እንደ ፣ ሚጠቅሙ ፣ ስለ ፣ ዐላወቀ ፣ ንጉሥ ፣ ታርኪን ፣ አልገዛም ፣ ብሎ ፣ እንዲ ፣ አላት ።
- ፮ ፤ ይህቺ ፣ ያልታወቀች ፣ ሴት ፣ ከጦራ ፣ ወጥታ ፣ ሦስቱን ፣ ብቻ ፣ አስቀርታ ፣ የቀሩትን ፣ መጻሕፍት ፣ አቃጠለቻቸው ። እንደ ፣ ገና ፣ ተመልሳ ፣ የተረፉትን ፣ መጻሕ

ፍት ፡ ለታርኪን ፡ አቀረበችና ፡ ያቃጠለቻቸውን ፡ የስድስቱንና ፡ በእጅዋ ፡ ያሉትን ፡ የሦስቱን ፡ በድምሩ ፡ የዘጠኙን ፡ መጻሕፍት ፡ ዋጋ ፡ ጠየቀች ። አሁንም ፡ ታርኪን ፡ አልገዛም ፡ አላት ።

፩ ፡ ሴቲቱ ፡ ሁለተኛ ፡ ወጥታ ፡ ከሄደች ፡ በኋላ ፡ ወዲያው ፡ ተመልሳ ፡ ደግሞ ፡ ወደ ፡ ቤተ ፡ መንግሥቱ ፡ ስትገባ ፡ ታየች ። ሦስት ፡ መጻሕፍት ፡ ብቻ ፡ ቀርተዋት ፡ ነበርና ፡ እነዚህንም ፡ በነዚያው ፡ ለዘጠኙ ፡ በጠየቀችው ፡ ዋጋ ፡ ግዛቸው ፡ ብላ ፡ ለንጉሡ ፡ አቀረበች ። እነዚህ ፡ ሁሉ ፡ አንዳች ፡ ያልታወቀ ፡ ምሥጢር ፡ ያለባቸው ፡ መጻሕፍት ፡ ነበሩ ። ታርኪን ፡ ለሴቲቱ ፡ ዋጋዋን ፡ ሊሰጣት ፡ ወደደና ፡ ሦስቱንም ፡ መጻሕፍት ፡ እጁ ፡ ላይ ፡ ካደረገችለት ፡ በኋላ ፡ ወዲያው ፡ ተሰወረች ።

፪ ፡ መጻሕፍቱ ፡ የጥበብና ፡ የትንቢት ፡ መግለጫ ፡ እንደ ፡ ነበሩ ፡ ታወቁ ። ስለዚህ ፡ እነዚህን ፡ መጻሕፍት ፡ እንደ ፡ አንድ ፡ አምልኮ ፡ ነገር ፡ ያስቡዋቸው ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ ከብዙ ፡ ዘመን ፡ ጀምረው ፡ በሮም ፡ ጠብቀው ፡ አኑረዋቸው ፡ ነበሩ ።

፫ ፡ በግንኛውም ፡ ጉዳይ ፡ በተቸገሩ ፡ ጊዜ ፡ ሹግምት ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ እነዚህን ፡ መጻሕፍት ፡ ይመለከታሉ ። አንብበው ፡ በአገራቸው ፡ የሚደርስበትን ፡ ክፉ ፡ ነገር ፡ የሚያውቁበት ፡ ይመስላቸዋል ።

፬ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገረው ፡ ታሪክ ፡ ምንአልባት ፡ ተረት ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ። እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ ሠራተኞች ፡ የጁፒትርን ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ መሠረት ፡ ሲቁፍሩ ። እንደ ፡ ተገኘው ፡ የሰው ፡ ጭንቅላት ፡ እንዲሁም ፡ ሮማውያን ፡ የሰው ፡ ጭንቅላት ፡ ከምድር ፡ ውስጥ ፡ ተገኘ ። ይኸውም ፡ አሁን ፡ አዲስ ፡ ካንገቱ ፡ የተቋረጠ ፡ የሰው ፡ ራስ ፡ ይመስላል ፡ ብለው ፡ አጥብቀው ፡ ያምናሉ ።

፭ ፡ ታርኪን ፡ ከካያ ፡ ዓመት ፡ የሚባልጥ ፡ ከነገሠ ፡ በኋላ ፡ እርሱንና ፡ ቤተ ፡ ሰቡን ፡ ሕዝቡ ፡ ከሮም ፡ አስወጥዋቸው ። ይህም ፡ የሆነው ፡ በልጁ ፡ በሲክቱስ ፡ ክፋት ፡ ምክንያት ፡ ነው ። እጅግ ፡ የከበረችው ፡ የሮም ፡ ሴት ፡ ሉክሪቲያ ፡ የተባለች ፡ ራስዋን ፡ እስከ ፡ መግደል ፡ የደረሰችው ፡ በርሱ ፡ ምክንያት ፡ ነው ።

፮ ፡ ጅጂጂ ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ታርኪን ፡ ተሰደ ፡ ወጣ ። ሮማውያን ፡ ግን ፡ ሌላ ፡ ንጉሥ ፡ አላነገሡም ። ታማካሮች ፡ ሌላ ፡ የመንግሥት ፡ ቆንስሎች ፡ የሚባሉ ፡ በያመቱ ፡ የሚመረጡ ፡ ሁለት ፡ ዳኞች ፡ አደረጉ ። የመጀመሪያዎቹ ፡ ብሩቱስና ፡ ኮላቲኑስ ፡ ናቸው ።

፯ ፡ ብሩቱስ ፡ በሚፈርደው ፡ ሁሉ ፡ የሚያስፈራ ፡ ምሳሌና ፡ አገር ፡ መውደድን ፡ አሳየ ። ሁለቱ ፡ ልጆቹ ፡ እንደገና ፡ ተመሳጥረው ፡ ታርኪንን ፡ ወደ ፡ መንግሥቱ ፡ ሊመልሱት ፡ ፈለጉ ። ዳኛው ፡ ብሩቱስ ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ ለፍርድ ፡ ወደ ፡ ርሱ ፡ ባመጡ ፡ ጊዜ ፡ በሁለቱም ፡ ልጆቹ ፡ የሞት ፡ ፍርድ ፡ ከፈረደባቸው ፡ በኋላ ፡ እፊቱ ፡ እንዲሰቀሉ ፡ አደረገ ።

ውት ፡ ነበር ። ይህም ፡ በነርሱ ፡ ሕዝብና ፡ በፕሊሲያኖች ፡ መካከል ፡ ሁልጊዜ
ጸብን ፡ አስነሣ ። ነገር ፡ ግን ፡ ወዲያው ፡ ለወደፊት ፡ ፕሊሲያንስ ፡ በያመቱ ፡ እየ
መረጡ ፡ አምስት ፡ ዳኞች ፡ እዲያደርጉ ፡ ደንብ ፡ አቆመ ።

፳፤ እነዚህም ፡ ዳኞች ፡ ያፓርቲሲያኖችን ፡ ሥልጣን ፡ ስለ ፡ ቀነሱባቸው ፡ ጠሉ
ዋቸው ፤ ከፓርቲሲያኖች ፡ ወገን ፡ ኮሪዎላኑስ ፡ የተባለ ፡ ትዕቢተኛ ፡ ጎብዝ፡ዳኞቹ ፡
እንዲሻሩ ፡ ፈተነ ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ከርሱ ፡ ይልቅ ፡ የነርሱ ፡ ሥልጣን ፡ ይበረታ ፡
ስለ ፡ ነበረ ፡ ታገር ፡ ወጥቶ ፡ እንዲሰደድ ፡ አደረጉት ።

፳፤ ኮሪዎላኑስ ፡ ከተግውን ፡ ለቆ ፡ የሮም ፡ ጠላት ፡ ወደ ፡ ሆነው ፡ ወደ ፡ ዌልቺ ፡ ግዛት ፡
ሄደና ፡ ከዚያ ፡ ብዙ ፡ ጦር ፡ ሰብስቦ ፡ ሮምን ፡ ለመክበብ ፡ ተነሣ ። በስደት ፡ ተከ
ተግ ፡ ወጥቶ ፡ የሄደው ፡ ኮሪዎላኑስ ፡ በሚያስፈራ ፡ ሁኔታ ፡ በፍጥነት ፡ እንደ ፡
ተመለሰ ፡ ያገሩ ፡ ሰዎች ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ እጅግ ፡ ተጨነቁ ።

፳፤ ሁለት ፡ አማካሪዎች ፡ ጨምረው ፡ አንድ ፡ መልክተኛ ፡ (አምባሳደር) ፡ ላኩበት።
ነገር ፡ ግን ፡ እነዚህ ፡ የተከባሩ ፡ ሰዎች ፡ የኮሪዎላኑስን ፡ አሳብ ፡ ሊያገኙ ፡ አል
ቻሉም ። ቀጥለው ፡ ቀሳውስትን ፡ ላኩበት ፡ እነዚህም ፡ ምንም ፡ አላደረጉም ።

፳፤ ኮሪዎላኑስም ፡ እየገፋ ፡ መጣና ፡ ወደ ፡ ሮም ፡ ቅጥር ፡ ለመድረስ ፡ ትንሽ ፡ ሲቀ
ረው ፡ ድንኳኑን ፡ ተከለ ፤ ከተግዋን ፡ በናፍቆት ፡ እየተመለከተ ፡ በበነጋው ፡ ከተ
ግውን ፡ ለመምታት ፡ ያስብ ፡ ነበር ፤ ሦስተኛ ፡ መልክተኛ ፡ ሲላክበት ፡ ባዩ ፡ ጊዜ ፡
የሮም ፡ ወይዘገር ፡ እጅግ ፡ እያዘኑ ፡ ወጡ ።

፳፤ እናቱ ፡ ዌቱሪያ ፡ ዋና ፡ ሁና ፡ ሚስቱ ፡ ዌርጂሊያ ፡ ልጆቹን ፡ እጃቸውን ፡ ይዛ ፡
እየመራች ፡ ወደ ፡ እርሱ ፡ በቀረቡ ፡ ጊዜ ፡ እናቱ ፡ ከጫማው ፡ ላይ ፡ ወድቃ ፡ የገዛ ፡
አገርሀን ፡ ከተግ ፡ አታጥፋ ፡ ስትል ፡ ለመነተው ።

፲፤ እነዚያ ፡ ሽግግሎችና ፡ ቀሳውስት ፡ ሲመጡበት ፡ እንቢ ፡ ብሎ ፡ እንደ ፡ መለ
ሳቸው ፡ የናቱን ፡ ልመና ፡ እምቢ ፡ ሊላት ፡ አልቻለም ። ምንም ፡ ለነዚያ ፡ የት
ዕቢትና ፡ የኩራት ፡ መልክ ፡ ቢያሳያቸው ፡ ለናቱ ፡ እንደዚህ ፡ አላደረገም ።

፲፩፤ እናቱ ፡ ሆይ ፡ ትቼልሻለሁ ፡ ሮምን ፡ አዳንሽ ፤ ነገር ፡ ግን ፡ አኔን ፡ ልጅሽን ፡
እንዳጣሽ ፡ ዕወቂ ፡ አላት ። እርግጥ ፡ ነው ፤ የዊቺ ፡ ሕዝብ ፡ ሮምን ፡ ሳያጠፋ ፡
እንዲያው ፡ በመመለሱ ፡ ተናደው ፡ ነበሩና ፡ ባንቲውም ፡ ላይ ፡ ገደሉት ።

ጥ ያ ቂ ።

፩-፪ የሙሲውስ ፡ ሺቦላን ፡ ታሪክ ፡ ባጭሩ ፡ ተናገር ። በሮም ፡ እንደምን ፡ ያሉ ፡ የሁ
ለት ፡ ክፍል ፡ ወገኖች ፡ ኑረዋል ፡ ?

ፓርቲሲያንስ ፡ የተባሉት ፡ ክፍሎች ፡ እንዴት ፡ ያሉ ፡ ናቸው ፡ ?
ፕሊሲያን ፡ የተባሉትስ ፡ ምንድናቸው ፡ ?

፳፬ በፓርቲሲያንና ፡ በፕሊሲያን ፡ መካከል ፡ የነበረው ፡ ጠብ ፡ በምን ፡ ምክንያት ፡ ነው ፡ ?
ከየትኞች ፡ ወገን ፡ ዳኞች ፡ ተመረጡ ፡ ?

፳፭ ዳኞቹ ፡ እንደምን ፡ ሆኑ ፡ ?
፳-፲ የኮሪዎላኑስን ፡ ታሪክ ፡ ተርክ ። በመጨረሻው ፡ እንዴት ፡ ሆነ ፡ ? ምን ፡ ደረሰበት ፡ ?

ምዕራፍ ፡ ፺፭ ፡ ኤውሮጳ ።

ሮምን ፡ የጎል ፡ ሕዝብ ፡ እንደ ፡ ወረራዎችና ፡ የጥገኛ ፡ ዘመቻ ፡ አጀማመር ።

፩ ፤ በጊዜ ብዛት ፡ የሮም ፡ መንግሥት ፡ እያደር ፡ እየተለዋወጠና ፡ እየተዋረደ ፡ ሄደ ። ከፓቲሪሲያኖች ፡ አሳብ ፡ የፕሊቪያኖች ፡ አሳብ ፡ ይበልጣል ። ነገሩ ፡ እንዲህ ፡ ነው ። ሮም ፡ በገር ፡ ውስጥም ፡ በውጪም ፡ ቢሆን ፡ ነገር ፡ እየተከናወነለት ፡ ይሄዳል ።

፪ ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ፫፻፯ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ በከተማው ፡ ላይ ፡ ትልቅ ፡ ጭንቅ ፡ መጣበት ። ዛሬ ፡ ራረንሳይ ፡ በሚባለው ፡ አገር ፡ ይኖሩ ፡ በነበሩት ፡ በጎል ፡ ሕዝብ ፡ ጦር ፡ ከተማው ፡ ተያዘና ፡ ብሬትስ ፡ የተባለ ፡ ጀኔራላቸው ፡ ወደሮም ፡ በገባ ፡ ጊዜ ፡ አቃንቶ ፡ ወታደሮቹን ፡ እንደያዘ ፡ ወደ ፡ ምክር ፡ ቤቱ ፡ ገባ ።

፫ ፤ በዚያም ፡ ጽሕፈታቸው ፡ ግራጫ ፡ የሆኑ ፡ የመንግሥት ፡ አማካሮች ፡ ተሰብስበው ፡ ከዝሆን ፡ ጥርስ ፡ በተሠራ ፡ ወንበር ላይ ፡ ተቀምጠው ፡ አያቸው ። ሁሉም ፡ እያንዳንዱ ፡ በዝሆን ፡ ጥርስ ፡ ያጌጠ ፡ ብትር ፡ ይዘው ፡ ነበሩ ። እነዚህ ፡ እጅግ ፡ የከበሩ ፡ ሽማግሌች ፡ ምንም ፡ ለመከላከል ፡ ባይችሉ ፡ ከጠላቶቻቸው ፡ ፊት ፡ እንዳይሸሹ ፡ ማዕረጋቸውንና ፡ ከፍተኛነታቸውን ፡ አሰቡ ።

፬ ፤ ጎሎች ፡ እንደ ፡ ክቡራን ፡ አድርገው ፡ አዩዋቸው ። ነገር ፡ ግን ፡ በመጨረሻ ፡ አንድ ፡ ባለጊዜ ፡ ወታደር ፡ ተነዚህ ፡ ተክቡራን ፡ አማካሮች ፡ አንዱን ፡ ሽማግሌ ፡ ረጅም ፡ ጽሕፍት ፡ ያለውን ፡ ጨመደደ ፡ ያዘና ፡ ጎተተው ። ይህም ፡ ሽማግሌ ፡ ፓፕሩስ ፡ ይባላል ። በዚህ ፡ ውርደት ፡ ተናደደና ፡ በያዘው ፡ በዝሆን ፡ ጥርስ ፡ ዱላ ፡ ያን ፡ ወታደር ፡ ጭንቅላቱን ፡ ተረከከው ።

፭ ፤ ዳሩ ፡ ግን ፡ የዚያ ፡ ወታደር ፡ ደም ፡ ለሮም ፡ ታላቅ ፡ ዕዳ ፡ ሆነበት ፤ ጎሎች ፡ ያን ፡ ጊዜውን ፡ ፓፕሩስንና ፡ ሌሎችንም ፡ አማካሮች ፡ አረዱዋቸውና ፡ ከተማዬቱንም ፡ አመድ ፡ እስክትሆን ፡ በአሳት ፡ አቃጠሉዋት ። ከዚህ ላይ ፡ ልብ ፡ ማድረግ ፡ ነው ። የዚያን ፡ ጊዜ ፡ ሮም ፡ እጅግ ፡ ታላቅ ፡ ሆና ፡ ተሠርታ ፡ ነበር ። ታላላቅ ፡ ሕንጻዎችም ፡ ነበሩበት ። ከዚህ ፡ ከተማ ፡ እጅግ ፡ የታወቀው ፡ ከፒቶል ፡ የሚሉት ፡ ነው ። ይህንም ፡ ጎሎች ፡ አልያዙትም ፡ ነበር ።

፮ ፤ የሮማውያን ፡ ጀግኖች ፡ ሁሉ ፡ በዚያ ፡ ተሰብስበው ፡ ነበሩና ፡ እስከ ፡ መጨረሻው ፡ እንደደጋለን ፡ እንጂ ፡ ከተማችንን ፡ አናሲዛትም ፡ ብለው ፡ ቀርጥ ፡ አሳብ ፡ አድርገው ፡ ነበር ። ጠላቶቻቸው ፡ ግን ፡ ሌሊት ፡ ሊይዙዋት ፡ ጥቂት ፡ ቀርቶዋቸው ፡ ነበር ። ወደ ፡ ዋናው ፡ በር ፡ ለመድረስ ፡ በደረታቸው ፡ እየተሰቡና ፡ እየተንፏቀቁ ፡ ሲያመልጉ ፡ ሳሉ ፡ በዚያ ፡ ብዙ ፡ ዳክዬዎች ፡ ነበሩና ፡ ተቀስቅሰው ፡ ባስከኩ ፡ ጊዜ ፡ የከተማው ፡ ዘበኞች ፡ በዳክዬዎች ፡ ጩኸት ፡ ነቅተው ፡ ተጨዋጧቸው ።

፯ ፤ ስለዚህ ፡ ዳክዬዎች ፡ ይህን ፡ በማድረጋቸው ፡ ሮማውያን ፡ የተመሰገኑና ፡ ክብረት ፡ የሚገባቸው ፡ አዕዋፍ ፡ ናቸው ፤ ብለው ፡ ያስቡዋቸዋል ። አላስረገጥሁም ፡ እንጂ ፡ የተጠበሰ ፡ የዳክዬ ፡ ሥጋ ፡ መላላት ፡ በሮማውያን ፡ ዘንድ ፡ እንደ ፡ ኃጢአት ፡ ይቁጠራል ፡ ይላሉ ።

፳፯ ፤ ካሚሉስ፡ የተባለ፡ አገሩን፡ የሚወድ፡ አንድ፡ ሮማዊ፡ ጀግና ፣ መሪ፡ ሆኖ፡ ሮማውያን፡ የጎልን ፣ ጭፍሮች ፣ ከሮም ፣ ስለ፡ እስወጡ፡ ሞቸው ። ከነርሱ ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ አምልጦ ፣ ለወሬ ፣ ነጋሬ ፣ ወደ፡ አገሩ ፣ አልተመለሰም ፣ ይባላል ። ነገር ፣ ግን ፣ ሌሎች ፣ የተሻሉት ፣ ታሪክ ፣ ጸሐፊዎች ፣ ይህ ፣ ታሪክ ፣ እውነት ፣ አይደለም ፣ ብለው ፣ አይቀበሉትም ።

፳፰ ፤ ሮማውያን ፣ የሚኖሩት ፣ ሁልጊዜ ፣ በጦርነት ፣ ነበር ። መቼውንም ፣ አሳባቸውን ፣ ለማከናወን ፣ የሚረዳቸው ፣ ጭከናቸውና ፣ ሥርዓታቸው ፣ ነው ። አንድ ፣ አንድ ፣ ጊዜም ፣ ወደመከራ ፣ ይወድቃሉ ። አንድ ፣ ጊዜ ፣ ሳምንትስ ፣ ከሚባሉ ፣ ጋራ ፣ ተዋግተው ፣ ሮማውያን ፣ ድል ፣ ሆኑና ፣ ተማረኩ ። የዜግነትም ፣ ምልክት ፣ የሚሆነውን ፣ ከባዱን ፣ ቀንዘር ፣ ጫኑባቸው ፣ ይህም ፣ ታላቅ ፣ ውርደት ፣ መሆኑ ፣ የታወቀ ፣ ነው ።

፳፱ ፤ የቀሩት ፣ የኢጣሊያ ፣ አውራጃዎችና ፣ ግዛቶች ፣ ከሮም ፣ ሥልጣን ፣ በታች ፣ ነበሩ ። ለሮም ፣ የሚያስፈራ ፣ ጠላት ፣ ካርታጎ ፣ ነበር ። አሁን ፣ ቱኒስ ፣ በተሠራ በት ፣ በአፍሪካ ፣ ጠረፍ ፣ ያለው ፣ ኃይለኛው ፣ ከተማ ፣ ይኸው ፣ ነበር ። ያለበትም ፣ ስፍራ ፣ የሚዴቲራኒያንን ፣ ባሕር ፣ ተሻግሮ ፣ በደቡብ ፣ ሮም ፣ በኩል ፣ አራት ፣ መቶ ፣ ማይል ፣ ራቅ ፣ ብሎ ፣ ነው ።

፴፩ ፤ በሮምና ፣ በካርታጎ ፣ መካከል ፣ የነበረውን ፣ ዘመቻ ፣ ወይም ፣ ጦርነት ፣ ጉኒክ ፣ ወር ፣ ይሉታል ። (የጉኒክ ፣ ጦርነት ፣ ማለት ፣ ነው ።) የመጀመሪያው ፣ ጦርነት ፣ ፩፻፳፱ ፣ ዓመት ፣ ከክርስቶስ ፣ በፊት ፣ ተጀምሮ ፣ ፳፫ ፣ ዓመት ፣ ያህል ፣ ተዋጉ ። የሚባል ልጠውን ፣ በመሬት ፣ ላይ ፣ አንድ ፣ አንድ ፣ ጊዜም ፣ በባሕር ፣ ላይ ፣ ይዋጉ ፣ ነበር ።

፴፪ ፤ ካርታጎች ፣ ምሕረት ፣ የሌላቸው ፣ ጀግኖች ፣ ነበሩ ። የጦር ፣ ጀኔራሎቻቸውና ፣ መሪዎቻቸው ፣ ድል ፣ ሆነው ፣ የተመለሱ ፣ እንደ ሆነ ፣ ይሰቅሉዋቸዋል ። ሬጉሉስ ፣ የተባለውን ፣ አንድ ፣ የሮም ፣ ጀኔራል ፣ ማረኩና ፣ በሚያስፈራ ፣ ሥቃይ ፣ አስጨነቁት ። ያይኑን ፣ ቅንድብ ፣ ሙልጭ ፣ አድርገው ፣ ገፈፉና ፣ ዐይኑን ፣ መክደኛ ፣ አሳጥተው ፣ ወደሚያቃጥል ፣ ፀሐይ ፣ እንደ አፈጠጠ ፣ ተውት ። ከዚህ ፣ በኋላ ፣ በውስጡ ፣ የሾላ ፣ ብረት ፣ ወደ አለበት ፣ ወደ አንድ ፣ በርሚል ፣ ውስጥ ፣ አገቡት ።

፴፫ ፤ በመጨረሻው ፣ በሮምና ፣ በካርታጎ ፣ መካከል ፣ እርቅ ፣ ተደረገ ። መቸውንም ፣ ቢሆን ፣ በሮም ፣ ያለውን ፣ የጃኑስን ፣ ቤተ ፣ መቅደስ ፣ በር ፣ ሮማውያን ፣ በጦርነት ፣ ሳሉ ፣ አይዘጉትም ፣ ነበር ። አምስት ፣ መቶ ፣ ዓመት ፣ (ዘመን ፣) ሳይዘጋ ፣ ቁይቶ ፣ ነበርና ፣ በዚያን ጊዜ ፣ ሮም ፣ ከዓለም ፣ ሁሉ ፣ ጋር ፣ እርቅ ፣ ስለ አደረገ ፣ ተዘጋ ።

ጥ ያ ቂ ።

- ፩ ፤ ለሮም ፣ የተከናወነለት ፣ በምን ፣ ምክንያት ፣ ነበር ፣ ?
- ፪ ፤ በ፫፻፳ ፣ ከክርስቶስ ፣ በፊት ፣ በሮም ፣ ከተማ ፣ ላይ ፣ ምን ፣ አደጋ ፣ ወደቀ ባት ፣ ? ብሬኑስ ፣ እንዴት ፣ ሆነ ፣ ?
- ፫-፬ ፤ በማካሪዎት ፣ ቤት ፣ ምን ፣ ተደረገ ፣ ?

- ፩ ፤ በዚያን ጊዜ የሮም ከተማ እንዴት ሆነች ? ካፒቶል እንዴት ሆነ ?
- ፪ ፤ ካፒቶል እንደምን ጻነ ?
- ፫ ፤ ጎሎችን ያሸነፈ ማነው ?
- ፬ ፤ ሮሞች እንዴት ሆኑ ? የሳምኒቶች ጦርነት እንዴት ሆነ ?
- ፭ ፤ የኢጣሊያ መንግሥት እንዴት ሆነ ?
- ካርታጎ በየት ወገን ነው ? ካሮም ምን ያህል ይርቃል ? ካሮም ከስ ፓርታ ፤ ከአቱን ምን ያህል ይርቃል ?
- ፲፩ የፑኒክ የመጀመሪያው ጦርነት ምን ጊዜ ተጀመረ ? ጦርነቱ ምን ያህል ቁየ ?
- ፲፪ ካርታጎች እንዴት ሆኑ ? ሬጉሎስ እንዴት ሆነ ?
- ፲፫ የጃኑስ መቅደስ እንዴት ሆነ ? በሩ በምን ያህል ጊዜ ይከፈታል ? በኋላ የተዘጋው ስለምንድነው ? የጃኑስ መቅደስ ምን ጊዜ ይከፈታል ? ምን ጊዜ ይዘጋል ?

ምዕራፍ ፲፮ ፡ ኤውሮጳ ።

ስለ ፡ ሁለተኛው ፡ ሦስተኛው ፡ የፑኒክ ፡ ጦርነት ።

- ፩ ፤ በሮሞችና በጎሎች መካከል ጦርነት ስለተነሣ የጃኑስን ቤተ መቅደስ እንደ ገና ወለል አድርገው ከፈቱት ።
- ፪ ፤ በ፪፻፲፰ ዓመት ከካርቶጎስ ልደት በፊት እንደ ገና ተካርታጎች ጋር ሌላ ጦርነት ተጀመረ ። ይህም ሁለተኛው የፑኒክ ጦርነት ተባለ ። ካርታጎች የሚመሩ ሀኒባል በተባለ ጀኔራላቸው ነው ። እርሱም በዚያን ዘመን ከነበሩት ታላላቆች ጀኔራሎች የበለጠ መሆኑን ያስረዳና ያስመሰክረ ነው ።
- ፫ ፤ ሀኒባል የጦር ሠራዊቱን በሚዳቲራኒያን ባሕር አድርጎ ወደ እስጳንያ አሸገረውና ከዚያ ተነሥቶ ወደ ጣሊያን አገር ተጓዘ ። ወደፊት ለመግፋት የአልፕስ ተራሮች አልፎ ለመጓዝ አስፈላጊው ሆነ ። የነዚህ ተራሮች ወደ ላይ ከፍታቸው ብዙ ሽሕ ሜትር ይሆናል ፤ ተላይ በበረዶ የተሸፈኑ ናቸው ። ሀኒባል ሲጓዝ ሳለ በጓዳጓዱ ስፍራ ለመጓዝ የሚያስቸግረውን አለቱን ደንጊያ አየፈለጠ ፤ ገደሉን አየናደ ነው ።
- ፬ ፤ ተራሮችን አልፈው ካርታጎች ብዙ ጊዜ ድል እያደረጉ ወደፊት ገፉ ። በኋላ ሁለት የሮም ቆንስሎች ብዙ ጦር ሰብስበው ከኒ በተባሉት ስፍራ ላይ ሀኒባልንና ወታደሮቹን ተቃወሙባቸው ። ሮሞች ድል ሆነው ብዙ ሠራዊት የታረደባቸው በዚህ ላይ ነው ። አንዱ ቆንስላቸው ወደ ኋላው ሸሽት ሸመጠጠ ። ሁለተኛው ቆንስል እጦርነቱ ላይ ታረደ ። ሰባ ሽሕ ወታደሮቻቸው በውጊያው ሚዳ ላይ ወድቀው ቀሩ ።

- ጅ ፤ ርም ፡ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ የምትከላከልበት ፡ ጦር ፡ አልነበራትምና ፡ ሀኒባል ፡ ያን ፡ ጊዜውን ፡ ወደፊት ፡ ተጉዞ ፡ ቢሆን ፡ ምናልባት ፡ ከተማዬቱን ፡ ይይዛት ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ወደፊት ፡ ስለ ፡ ዘገየ ፡ ርማውያን ፡ የሚከላከሉበት ፡ ጦር ፡ አዘጋጁ ።
- ጆ ፤ ሀኒባል ፡ ካኒ ፡ ላይ ፡ ተዋግቶ ፡ እንዳገኘው ፡ ያለ ፡ ድል ፡ ከቶ በሌላ ፡ ስፍራ ፡ አላገኘም ። ርማውያንም ፡ ቶሎ ፡ ብለው ፡ ሌላ ፡ አዲስ ፡ ጦር ፡ ሰብስበዋልና ፡ ከፊት ፡ ይልቅ ፡ አሁን ፡ ደግና ፡ አድርገው ፡ ተዋጉ ። ቺፒዎ ፡ የተባለ ፡ ጀኔራላቸው ፡ ካር ታጎችን ፡ ለመውጋት ፡ በሕርን ፡ ተሻግሮ ፡ ወደ ፡ አፍሪቃ ፡ መጣ ። ያንጊዜውን ፡ ሀኒ ባል ፡ ተከታተለው ።
- ገ ፤ ዛማ ፡ ላይ ፡ ክፉኛ ፡ ተዋጉ ። ካርታጎች ፡ አያሎች ፡ ዝሆኖች ፡ ነበሩዋቸው ፤ እነ ዚህም ፡ እንስሶች ፡ በርሞች ፡ ቀስት ፡ በተወጉ ፡ ጊዜ ፡ ሕማሙ ፡ ሲሰማቸው ፡ ወገ ሹና ፡ የሀኒባልን ፡ ሠራዊት ፡ ፈጁበት ።
- ጘ ፤ ካርታጎች ፡ ድል ፡ ሆኑና ፡ ሀኒባልም ፡ ከመኻል ፡ ወጥቶ ሸሽቶ ፡ አመለጠ ። ይህም ፡ ውጊያ ፡ የሁለተኛ ፡ ፑኒክ ፡ ጦርነት ፡ መጨረሻ ፡ ሆነ ።
- ጙ ፤ በርምና ፡ በካርታጎች ፡ መኻከል ፡ ካምፕ ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ሦስተኛ ፡ ጦርነት ፡ ሆነ ። ርማውያን ፡ አሁንም ፡ ሌላ ፡ ቺፒዎ ፡ በተባለ ፡ ጀኔራል ፡ ተመርተው ፡ ወጡ ። ይህም ፡ እንደሞከሸው ፡ ጀግና ፡ ሰው ፡ ነበር ፡ ካርታጎች ፡ ግን ፡ እንደ ሀኒባል ፡ ያለ ፡ ጀግና ፡ አልነበራቸውም ።
- ጊ ፤ በዚህ ፡ በሦስተኛው ፡ ፑኒክ ፡ ጦርነት ፡ የካርታጎ ፡ ጦርነት ፡ ፍጻሜ ፡ ሆነ ። የካር ታጎ ፡ ከተማ ፡ ሺጌ ፡ ቀን ፡ ተቃጠለ ። ከባላገሮቹ ፡ አያሎች ፡ ወደሚነደው ፡ እሳት ለየተወረወሩ ፡ ፈሳቸውን ፡ አጠፉ ። ይህም ፡ የሆነው ፡ ፻፵፮ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ነው ።
- ጋ ፤ ቺፒዎ ፡ ወደርማ ፡ ሲመለስ ፡ ታላቅ ፡ ክብረትና ፡ ልዕልና ፡ እንደ ፡ ተደረገለት ፡ ያለ ፡ ለርም ፡ ጀኔራሎች ፡ ይህን ፡ ያህል ፡ ክብረት ፡ አልተደረገላቸውም ። ድል ፡ አድርገው ፡ የመጡ ፡ ጀኔራሎች ፡ መቸውንም ፡ ቢሆን ፡ የድል ፡ አድራጊነት ፡ ክብር ፡ ይቀበላሉ ። ለቺፒዎ ፡ ግን ፡ እንዴት ፡ ያለ ፡ አቀባበል ፡ እንደ ፡ ተደረገለት ፡ በሚመጣው ፡ ርምዕራፍ ፡ ለአንባቢዎች ፡ እነግራችኋለሁ ።

ጥ ያ ቁ ።

- ፩ ፤ መጀመሪያ ፡ የተነሣው ፡ ጦርነት ፡ ምንድነው ፡ ? የትኛው ፡ ወገን ፡ አሸናፊ ፡ ሆነ ፡ ?
- ፪ ፤ ሁለተኛው ፡ የፑኒክ ፡ ጦርነት ፡ ምን ፡ ጊዜ ፡ ተጀመረ ፡ ? የካርታጎች ፡ መሪ ፡ ማነው ፡ ?
- ፫ ፤ ሀኒባል ፡ ምን ፡ አደረገ ፡ ? የጦር ፡ ሠራዊቱ ፡ የአልፕስን ፡ ተራራ ፡ እንዴት ፡ አለፈው ፡ ?
- ፬ ፤ የካኒን ፡ ጦርነት ፡ ነገር ፡ ተናገር ።
- ፭ ፤ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ርም ፡ እንዴት ፡ ሆነ ፡ ?

- ጸ ፤ ቺፒዎ ፣ እንደምን ፣ ሆነ ፣ ማን ፣ ተከተለው ፣ ?
- ፯ ፤ የተዋጉት ፣ በየት ፣ ስፍራ ፣ ነው ፣ ? ገሆኖቹ ፣ እንደምን ፣ ሆኑ ፣ ?
- ፰ ፤ የትኛው ፣ ወገን ፣ ድል ፣ ሆነ ፣ ? ሀኒባል ፣ እንዴት ፣ ሆነ ፣ ? በሦስተኛ ፣ ፑኒክ ፣ ጦር ነት ፣ ጊዜ ፣ የሮማውያን ፣ መሪ ፣ ማን ፣ ነበር ፣ ? ካርታጎች ፣ እንዴት ፣ ሆኑ ፣ ?
- ፲ ፤ ካርታጎ ፣ ምን ፣ ጊዜ ፣ ተቃጠለ ፣ ?
- ፲፩ ፤ ቺፒዎ ፣ እንዴት ፣ ያለ ፣ ስጦታ ፣ አገኘ ፣ ?

ምዕራፍ ፣ ፲፮ ፣ ኤውሮጳ ።

ባለ ፣ ቺፒዎ ፣ ድል ፣ ግድረግ ።

- ፩ ፤ ቺፒዎ ፣ ካርታጎን ፣ ድል ፣ አድርጎ ፣ ሲገባ ፣ በሮም ፣ ከተማ ፣ ውጭ ፣ ካምፑስ ፣ ማርቲውስ ፣ በሚሉት ፣ ሚዳ ፣ ታገደ ። ከዚያ ፣ ተነሥቶ ፣ ወደ ከተማው ፣ ሲገባ ፣ የሰው ፣ ብዛት ፣ ልክ ፣ አልነበረውም ።
- ፪ ፤ መጀመሪያ ፣ ላይ ፣ ላይ ፣ ዐይነት ፣ ሙዚቃ ፣ የሚነፋ ፣ በታላቅ ፣ ድምፅ ፣ ይጫወቱ ፣ ነበር ። ከዚያ ፣ ቀጥሎ ፣ ለጣዖት የሚታረዱ ፣ በሮች ፣ እየተነዱ ፣ በመኻል ፣ ነበሩ ። ቀንዳቸው ፣ በወርቅ ፣ ተለብጧል ። በራሳቸው ፣ ላይ ፣ አበባውን ፣ ሐረጉን ፣ እንደ ዘውድ ፣ ሠርተው ፣ አንጠልጥለው ላቸዋል ።
- ፫ ፤ ቀጥሎ ፣ ተካርታጎ ፣ የተማረከው ፣ የከበረ ፣ የምርኮ ፣ ዕቃ ፣ በጋሪ ፣ እየተጫነ ፣ ብቅ ፣ አለ ። ወርቅና ፣ ብር ፣ ልክ ፣ የሌለው ፣ ተጭኖዋል ። እንደ ሥዕል ፣ የተቀረጸ ፣ የሰው ፣ ምስል ፣ የከበረ ፣ የልብስ ፣ ዐይነትና ፣ የሚያብረቀርቀው ፣ የጦር ፣ ሙሃሪያ ፣ ሁሉ ፣ ተማርኮ ፣ በጋሪ ፣ ተከምሮ ፣ ተጭኖ ፣ ይጓዝ ፣ ነበር ።
- ፬ ፤ ደግሞ ፣ ለጦርነት ፣ የተገሩ ፣ ገሆኖች ፣ በመኻከል ፣ ገግ ፣ ብለው ፣ ሲረመዱ ፣ የሚነቃነቅ ፣ ትኒሽ ፣ ከረብታ ፣ ይመስሉ ፣ ነበር ። እነዚህም ፣ የጦር ፣ ወታደሮችን ፣ ሁሉ ፣ በጀርባቸው ፣ አድርገው ፣ ለመሄድ ፣ ይችሉ ፣ ነበር ።
- ፭ ፤ ቀጥሎ ፣ የአዘኑና ፣ የተከዙ ፣ የሚመስሉ ፣ የተማረኩ ፣ የካርታጎ ፣ ወታደሮች ፣ ሰንሰለታቸውን ፣ እያንኳኩ ፣ ይሄዱ ፣ ነበር ። በመኻከላቸው ፣ የካርታጎ ፣ ታላላቅ ፣ ሰዎች ፣ በማዘንና ፣ በማፈር ፣ አንገታቸውን ፣ ወደ ምድር ፣ ደፍተው ፣ ከተማቸው ፣ ሲቃጠል ፣ ሳለ ፣ በቃጠሎው ፣ ውስጥ ፣ ባለመሞታቸው ፣ በጣም ፣ እያዘኑ ፣ ይሄዱ ፣ ነበር ። ከነዚህ ፣ ካዘኑት ፣ በኋላ ፣ ሌሎች ፣ ሙዚቃ ፣ የሚነፋ ፣ ጭፍሮች ፣ የምርኮቻቸው ፣ ጎዘን ፣ እንዳይሰማ ፣ መቶ ፣ በሚሆን ፣ ጥሩንባና ፣ መለኸት ፣ እየተጫወቱ ፣ ምድሩን ፣ በማደባለቅ ፣ መጡ ። እንዲሁም ፣ ደግሞ ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ አውራ ፣ እንዲመስሉ ፣ የሚያስፈራራ ፣ አውራ ፣ የሚያስመስላቸው ፣ ልብስ ፣ ለብሰው ፣ የጨፋሮች ፣ ክፍል ፣ የሆኑ ፣ መጡ ። እነዚህም ፣ ሁሉ ፣ የራስ ፣ ወርቅ ፣ አስረዋል ።
- ፮ ፤ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ በገሆን ፣ ጥርስ ፣ የተጌጠ ፣ ሠረገላ ፣ አራት ፣ ነጫጫች ፣ ፈረሶች ፣ እየሳቡት ፣ ብቅ ፣ አለ ። በዚህ ፣ ሠረገላ ፣ ድል ፣ አድራጊው ፣ ቺፒዎ በወርቅ ፣ የተጠለፈ ፣ የከበረ ፣ ልብስ ፣ ለብሶ ፣ ተቀምጦበት ፣ ነበር ። ሬቱን ፣ አጊጦ ፣ በራሱም ፣ ላይ ፣ የድል ፣ አድራጊ ፣ ዘወድ ፣ ደፍቶ ፣ ነበር ።

፯ ፤ የወርቅ ፣ ኳስ ፣ በደረቱ ፣ ላይ ፣ አንጠልጥሎታል ። በቀኝ ፣ እጁ ፣ በጫፍ ፣ የወርቅ ፣ ንሥር ፣ ያለበት ፣ የዝሆን ፣ ጥርስ ። ዘንግ ፣ በቀኝ ፣ እጁ ፣ ይዘዋል ። በዚህ ፣ ሠረገላ ፣ አንድ ፣ ጥቅር ፣ ባሪያ ፣ በጠገቡ ፣ ቁሞ ፣ «ሰው ፣ መሆንህን ፣ አትርሳ ፣ አስብ ።» እያለ ፣ ለቺጥም ፣ በጀሮው ፣ ሹክ ፣ ይለው ፣ ስለ ፣ ነበረ ፣ በዚህ ፣ ቃል ፣ ቺጥም ፣ ጎዘን ፣ ይሰማው ፣ ነበር ።

፰ ፤ በቺጥም ፣ ዙሪያ ፣ ዘመዶቹና ፣ ያገር ፣ ተወላጆች ፣ የሆኑ ፣ ሁሉም ፣ ነጭ ፣ ልብስ ፣ ለብሰው ፣ ከበውት ፣ ነበሩ ። ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ ቆንሶሎችና ፣ የሮም ፣ መንግሥት ፣ አማካሪዎች ፣ ሁሉ ፣ የሚገባ ፣ የክብር ፣ ልብሳቸውን ፣ እየለበሱ ፣ መጡ ።

፱ ፤ በመጨረሻው ፣ ድል ፣ አድራጊዎች ፣ የጦር ፣ ሠራዊት ፣ በራሳቸው ፣ ጥሩርና ፣ የተጎነጎነ ፣ የራስ ፣ ጌጥ ፣ እያጌጡ ፣ ይጓዙ ፣ ነበር ። የወርቅና ፣ የብር ፣ ንሥር ፣ ያለውን ፣ ሰንደቅ ፣ ዓላማ ፣ የተሸከሙት ፣ ይታዩ ፣ ነበሩ ። እንደዚህ ፣ ሁነው ፣ ሲጓዙ ፣ ለቺጥም ፣ ጀግንነት ፣ የምስጋና ፣ መዝሙር ፣ ይዘመሩለትና ፣ ይዘፍኑለት ፣ ነበሩ ። የሮም ፣ ተወላጆች ፣ የሆኑ ፣ ሁሉ ፣ ድምፃቸውን ፣ ባንድነት ፣ አድርገው ፣ ዘፈኑን ፣ ይቀበሉ ፣ ነበሩ ። በእንደዚህ ፣ ያለ ፣ ሁኔታ ፣ ሆኖ ፣ በሮም ፣ ከተማ ፣ ጎዳና አልፎ ፣ የካፒቶልን በር ገባ ።

ጥ ያ ቂ ።

- ፩ ፤ ካምፑስ ፣ ማርቲውስ ፣ የተባለው ፣ ስፍራ ፣ ወዴት ፣ ነው ፣ ? የሕዝቡ ፣ አወጣጥ ፣ እንዴት ፣ ነበር ፣ ?
- ፪ ፤ መጀመሪያ ፣ ምን ፣ መጣ ፣ ? ከሮማውን ፣ ምን ፣ አደረጉት ፣ ?
- ፫ ፤ በሠረገላ ፣ ተጭኖ ፣ የነበረው ፣ ምንድነው ፣ ?
- ፬ ፤ ዝሆኖች ፣ እንዴት ፣ ሆኑ ፣ ? ስለ ፣ ተማረኩት ፣ ካርታጎች ፣ ተናገር ።
- ፭ ፤ በየትኛው ፣ ጦርነት ፣ ጊዜ ፣ ተማረኩ ፣ ?
- ፮ ፤ ጥሩንባ ፣ ነሬዎችና ፣ ጨፋሪዎች ፣ እንደምን ፣ ሆነው ፣ ይታዩ ፣ ነበር ፣ ?
- ፯ ፤ ቺጥም ፣ ምን ፣ መስሎ ፣ ይታይ ፣ ነበር ፣ ? በጀሮው ፣ የሚያሳኩክላት ፣ ባሪያ ፣ ምን ፣ ይለው ፣ ነበር ፣ ? ምን ፣ የሚያሳኩክ ፣ ይነገረው ፣ ነበር ፣ ?
- ፱ ፤ ተሠረገላው ፣ በኋላ ፣ ምን ፣ ይከተል ፣ ነበር ፣ ?
- ፲ ፤ የድሉን ፣ ሁኔታ ፣ ተናገር ፣ የወጣው ፣ ሕዝብ ፣ የት ፣ ላይ ፣ ቆመ ፣ ?

ምዕራፍ ፣ ፲፰ ፣ ኤውሮጳ ።

በለ ፣ ሲላና ፣ ማሪውስ ።

፩ ፤ አሁንም ፣ ሮማውያን ፣ ማሸነፍ ፣ ይቀናቸው ፣ ጀመር ። ብዙ ፣ ቀን ፣ ሳይዘገዩ ፣ ወዲያው ፣ ካርታጎን እንደ አጠፉ ፣ መላው ፣ እስኪንደሩ የሮም ፣ ግዛት ፣ ሆነ ። እንዲሁም ፣ ደግሞ ፣ በአፍሪቃ ፣ ውስጥ ፣ ከኑሚዲያ ፣ ዛሬ ፣ አልጄሪያ ፣ ከምትባለው ፣ አገር ፣ ጋር ፣ ጦርነት ፣ አደረጉና ፣ ጀጉርታ ፣ የኑሚዲያ ፣ ንጉሥ ፣ ተማርኮ ፣ ወደ ሮም ፣ ሄደ ። በዚያ ፣ በእስር ፣ ቤት ፣ ሆኖ ፣ ለሞት ፣ እስኪደርስ ፣ ተራብ ።

፪ ፤ ጌ ማመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ጀምሮ ፡ ባገር ፡ ውስጥ ፡ ጦርነት ፡ ተነሣ ።
 ይህም ፡ ያገር ፡ ውስጥ ፡ የርስበርሱ ፡ ጦርነት ፡ ተባለ ። ይህም ፡ የተባለበት ፡ ውጊ
 ያው ፡ በሮማውያንና ፡ በኢጣሊያን ፡ አገር ፡ ዙሪያ ፡ ባሉት ፡ አውራጃዎች ፡ መካ
 ከል ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ነው ። እነዚህም ፡ ገራሪዎቻቸውና ፡ ጓደኞቻቸው ፡ ነበሩ ። ከሁለ
 ቱም ፡ ወገን ፡ ሦስት ፡ መቶ ፡ ሺሕ ፡ ሰው ፡ ሞተ ። ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ በትንሽ ፡ እስያ ፡
 ውስጥ ፡ ከኃይለኛው ፡ የጳጳስ ፡ ንጉሥ ፡ ከሚትሪዳት ፡ ጋር ፡ ጦርነት ፡ ተደረገ ።
 ይህም ፡ አርባ ፡ ማመት ፡ እየተዋጋ ፡ ፈጽሞ ፡ ድል ፡ አልሆነም ፡ ነበር ።

፫ ፤ በዚህ ፡ ሁሉ ፡ ጦርነት ፡ የታወቁ ፡ ሁለት ፡ የሮም ፡ ሰዎች ፡ ነበሩ ። አንዱ ፡ ማሪ
 ውስ ፤ ሁለተኛው ፡ ሲላ ፡ ይባላሉ ። ማሪውስ ፡ ባለጌና ፡ ደፋር ፡ ወታደር ፡ ነበር ።
 ከመዋጋት ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ምንም ፡ አያውቅም ፡ ነበር ። ሲላ ፡ ግን ፡ እንደዚሁ ፡ መልካም ፡
 ወታደር ፡ ሆኖ ፡ የተወደደና ፡ በጠባዩ ፡ የለዘበ ፡ ነበር ።

፬ ፤ እነዚህ ፡ ሁለቱ ፡ ጀኔራሎች ፡ እርስበርሳቸው ፡ እስኪታኑ ፡ ድረስ ፡ ኃይላቸውና ፡
 ታላቅነታቸው ፡ በጣም ፡ ታወቀላቸው ። ሁለቱም ፡ በአገር ፡ ውስጥ ፡ ጸብ ፡ አበቀሉና ፡
 ሮማውያን ፡ እሁለት ፡ ተከፍለው ፡ ይከሳከሱ ፡ ጀመሩ ። የዚህንም ፡ ጦር ፡ መራራነት ፡
 ለማሳየት ፡ የሆነውን ፡ እተርክለሁ ።

፭ ፤ አንድ ፡ የሲላ ፡ ወታደር ፡ የሆነ ፡ ሌላውን ፡ ለማሪውስ ፡ ረዳት ፡ ሆኖ ፡ የሚዋጋውን ፡
 ወታደር ፡ ከገደለው ፡ በኋላ ፤ የጦር ፡ መሣሪያውን ፡ ገፈፈና ፡ የሞተውን ፡ ወታደር ፡
 ሸፍኖት ፡ የነበረውን ፡ (ሔልሚት) ፡ የናስ ፡ ቆብ ፡ አንሥቶ ፡ ቢመለከት ፡ የሞተው
 የገዛ ፡ ወንድሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዐወቀውና ፡ የወንድሙን ፡ ሬሳ ፡ ከቀበረ ፡ በኋላ ፡
 ራሱን ፡ ገደለ ።

፮ ፤ እንዲሁ ፡ ከሲላ ፡ ጋር ፡ ከታገለ ፡ በኋላ ፡ ማሪውስ ፡ ድል ፡ ሆነ ። ነገር ፡ ግን ፡ በኋላ ፡
 እንደገና ፡ ሮምን ፡ ያዛት ፡ ከዚህ ፡ ወዲያ ፡ ወዳጁ ፡ ያልሆነውን ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ለመ
 ገደል ፡ ቀርጥ ፡ አሳብ ፡ አደረገና ፤ የመንግሥት ፡ አማካሪዎች ፡ የነበሩትንና ፡ የታ
 ወቁትን ፡ መኳንንቶች ፡ አውጥቶ ፡ በአደባባይ ፡ አረዳቸው ። በጉዳናውና ፡ በየ
 መተላለፊያው ፡ የሚይታየው ፡ የሰው ፡ ሬሳ ፡ ብቻ ፡ ነበር ።

፯ ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ማሪውስ ፡ ባደረገው ፡ ክፋት ፡ ልክ ፡ መክራ ፡ አልቀረለትም ። ያለመ
 ጠን ፡ ይጠጣ ፡ ስለነበር ፡ ሥቃዩን ፡ ተቀብሎ ፡ በዚሁ ፡ ምክንያት ፡ ሞተ ።

፰ ፤ ይህ ፡ ክፉ ፡ ሰው ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፤ ሲላ ፡ እንደገና ፡ ብዙ ፡ ጦር ፡ ይዞ ፡ ወደ
 ሮም ፡ ተመለሰ ። ዲክታቶር ፡ ነኝም ፡ ብሎ ፡ ዐወጀና ፡ ሮሞች ፡ ቃሉን ፡ እንደ
 ሕግ ፡ አድርገው ፡ ተቀበሉት ። እርሱም ፡ እንደ ፡ ማሪውስ ፡ ጠላቶቹን ፡ ሁሉ ፡
 ለመግደል ፡ ተመኘ ። ብዙዎችንም ፡ ካረደ ፡ በኋላ ፡ ራሳቸውን ፡ እየቁረጡ ፡
 ያመጡለት ፡ ነበሩ ።

፱ ፤ ሲላ ፡ የፈለገውን ፡ ያህል ፡ ብዙ ፡ ደም ፡ ካፈሰሰ ፡ በኋላ ፡ ሹመቱን ፡ በገዛ ፡ ራሱ ፡
 ለቀቀ ። በዚህም ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ተገረመበት ፡ እንጂ ፡ ይህ ፡ በመደረጉ ፡ ያዘነ ፡
 ሰው ፡ አልነበረም ። ወዲያው ፡ በቅርብ ፡ ጊዜ ፡ ሲሞት ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ስንኳ
 ዕንባውን ፡ ያፈሰሰለት ፡ አልተገኘም ።

ጥ ያ ቁ ።

- ፩ ፤ ሮማውያን ፣ እንዴት ፣ ሆኑ ፣ ? እስከጳጳስ ፣ እንዴት ፣ ሆኑ ፣ ? ኑሚሩያ ፣ ወዴት ፣ ነው ፣ ? ከሮምና ፣ ተከርታጎ ፣ ወዴት ፣ ነው ፣ ? እንዴት ፣ ሆኑ ፣ ? ንጉሡ ፣ ማን ፣ ይባል ፣ ነበር ፣ ? ምን ፣ ሆኑ ፣ ?
- ፪ ፤ የሕዝብ ፣ ውጊት ፣ ምን ፣ ጊዜ ፣ ተጀመረ ፣ ? በዚህ ፣ ጦርነት ፣ ስንቱ ፣ አለቁ ፣ ? ሚትሪዶስ ፣ የተባለ ፣ ማነው ፣ ? ፖንቱስ ፣ ወዴት ፣ ነው ፣ ? ከሮምና ፣ ተከርታጎ ፣ ወዴት ፣ ነው ፣ ?
- ፫ ፤ የሮማውያን ፣ አለቆች ፣ እንዴት ፣ ሆኑ ፣ ? ማሬውስና ፣ ሲላ ፣ እንዴት ፣ ሆኑ ፣ ?
- ፬ ፤ በሮም ፣ እንዴት ፣ ያለ ፣ ጦርነት ፣ ተነሣ ፣ ?
- ፭ ፤ በዚህ ፣ በሚያስፈራ ፣ ጦርነት ፣ የተደረገውን ፣ ተናገር ።
- ፮ ፤ ማሬውስ ፣ ምን ፣ አደረገ ፣ ?
- ፯ ፤ የሮሱ ፣ ፍጻሜ ፣ እንዴት ፣ ሆኑ ፣ ?
- ፰ ፤ ሲላ ፣ ምን ፣ አደረገ ፣ ? የሮሱን ፣ ፍጻሜ ፣ ተናገር ።
- ፱ ፤ ሕዝብን ፣ ሁሉ ፣ ያስደነቀው ፣ ሲላ ፣ ምን ፣ ቢያደርግ ፣ ነው ፣ ?

ምዕራፍ ፣ ፲፱ ፣ ኤውሮጳ ።

ስለ ፣ ኔውስ ፣ ፓምፒና ፣ ስለ ፣ ጁሊውስ ፣ ቁጣር ።

- ፩ ፤ የሮም ፣ ሕዝብ ፣ አንድ ፣ ጊዜ ፣ እንዳደረጉት ፣ ነጻነትን ፣ ወዳዶተ ፣ ሆነው ፣ ቢሆን ፣ እንደ ፣ ሲላና ፣ እንደ ፣ ማሬውስ ፣ ያሉ ፣ አባይ ፣ ገናኞች ፣ ተመካከላቸው ፣ አይፈጠሩም ፣ ነበር ። ከዓለም ፣ ክፍል ፣ ሁሉ ፣ እየተዋጉ ፣ ድል ፣ በማድረግ ፣ በሰበሰቡት ፣ ገንዘብ ፣ እጅግ ፣ ሀብታሞች ፣ ሆኑና ፣ ያለመጠን ተድላና ፣ ደስታን ፣ ወዳጆች ፣ ሆኑ ።
- ፪ ፤ ሁልጊዜ ፣ ጦርነት ፣ ከማድረጋቸው ፣ የተነሣ ፣ ለመጻጥና ፣ የጦርነት ፣ ነገር ስለ ፣ ተከናወነላቸው ፣ በዓለም ፣ የተገኙ ፣ ታላቅ ፣ ሰዎች ፣ እኔ ሮሱ ፣ ብቻ ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ ያስቡ ፣ ነበር ። ወታደሮቻቸው ፣ ለምን ፣ ? ወዴት ? ሳይሉ ፣ ያለማንን-ራጉር ፣ ለአለቆቻቸው ፣ ይታዘዙ ፣ ነበር ። መላው ፣ የሮም ሕዝብ ፣ ስሚታቸው ፣ ሁሉ ፣ እንደ ፣ ወታደር ፣ ነው ። ሮማውያን ፣ በጠላት እጅ ፣ የማይወድቁበት ፣ ምክንያት ፣ ስለዚህ ፣ ነው ። ይህም ፣ አኳኋን ፣ ከውስጣቸው ፣ ራሱን ፣ ከፍ ፣ እያደረገ ፣ የራሱን ፣ ክብር ፣ ብቻ ፣ ለማግኘት ፣ የሚጥር ፣ አንድ ፣ ጀኔራል ፣ ከውስጣቸው ፣ በተነሣ ፣ ቀጥሮ ፣ እንደ ፣ ባርያ ፣ አድርጎ ፣ ሊገዛቸው ፣ ምቹ ፣ ሆነለት ። እንደዚህ ፣ ያለ ፣ ጀኔራልም ፣ በየጊዜው ፣ መነሣት ፣ በጣም ፣ የተለመደ ፣ ሆነባቸው ።

፫ ፤ ከሲላና፣ ከማሪውስ፣ ሞት፣ በኋላ፣ እጅግ፣ ጨካኞችና፣ የተለዩ፣ ጀግናች የተባሉ፣ ጀኔራሎች፣ ፓምፒና፣ ቁሣር፣ ናቸው። ፓምፒ፣ ታላቅ፣ ነው። ሚትራዲስንና፣ ሌሎችንም፣ ድል፣ በማድረጉ፣ በለዝና፣ ነው። ፲፭፣ መንግሥታት፣ ድል፣ አድርጓል፣ ጄጂ፣ ከተሞች፣ ወስዷል።

፬ ፤ ደግሞ፣ የታወቀው፣ አንዱ፣ ጀግና፣ ጀኔራል፣ ጁሊውስ፣ (ዩልዩስ)፣ ቁሣር ነው። እንደርሱ፣ ያለ፣ መልክ፣ ቀናና፣ ውብ፣ ሰው፣ በሮም፣ ከቶ፣ አል ተገኘም። በጎል፣ በጀርመን፣ በእንግሊዝ፣ አገር፣ ተዋግቶዋል። ሦስት፣ መቶ ሚሊዮን፣ ሰው፣ ድል፣ አድርጓል፣ እንደ፣ ሚሊዮን፣ የሚሆኑ፣ ወታደሮቹ፣ እንደ፣ ጣዖት፣ ያመልኩት፣ ነበር።

፭ ፤ በመጨረሻው፣ እነዚህ፣ ሁለት፣ ጀኔራሎች፣ እንደሲላና፣ እንደማሪውስ ኃይላቸውና፣ ታላቅነታቸው፣ እጅግ፣ ከፍ፣ ባለ፣ ጊዜ፣ ዓለም፣ የማይበቃቸው፣ ሆነ። የሮም፣ ወታደር፣ ሁሉ፣ በየትኛው፣ ወገን፣ እንዲጻፍ፣ ለማድረግ፣ ሁለቱም፣ ጀኔራሎች፣ እያንዳንዱ፣ ብዙ፣ ጭፍራ፣ ሰበሰቡ።

፮ ፤ ርስበርሳቸው፣ ቴሲሊ፣ ውስጥ፣ በፋርሲሊያ፣ ተቋቋሙ። ወደ፣ ፓምፒ፣ ወገን፣ የሆኑት፣ የተሻሉት፣ ጭፍሮች፣ የተባሉት፣ ተሮም፣ ታላላቆች፣ ወገን፣ የሚወለዱ፣ ጉበዛዝት፣ ናቸው። እነዚህ፣ ወጣቶች፣ እጅግ፣ መልክ፣ ቀናች፣ ነበሩና፣ ፓምፒ፣ ድል፣ እስከ፣ መሆን፣ የደረሰበት፣ በዚህ፣ የተነሣ፣ ነው።

፯ ፤ ቁሣርም፣ ባለጊና፣ [ቆርፋዳ፣ የሆኑ፣ ወታደሮቹን፣ እንዲህ፣ ብሎ፣ አዘዘ። እየተመለከታችሁ፣ የጠላቶቻችሁን፣ መልክ፣ አበላሹ፣ ግለት፣ ለሌላው አካሉ፣ ሳትጠነቀቅ፣ የሚከፈሉት፣ መልኩ፣ እንዲበላሽ፣ ተመልክተህ፣ ዐይኑን፣ አፍሰው፣ ጀሮውንና፣ አፍንጫውን፣ በጉራዴ፣ እየጠረብህ፣ ግልላት [ሲለው]፣ ነው። እነዚህም፣ ጉበዛዝት፣ ውበታችንና፣ መልካችን፣ ያበላሽ ብናል፣ [ብለው፣ ያለመጠን፣ ስለ፣ ፈሩ፣ ተንቀጠቀጡና፣ ቶሎ፣ ብለው፣ ወደ፣ ኋላቸው፣ ሸሹና፣ ቁሣርም፣ ፈጽሞ፣ ድል፣ አደረጋቸው።

፰ ፤ ፓምፒ፣ ወደ፣ ግብጽ፣ ሸሽቶ፣ ነበር ጄዳሩ፣ ግን፣ በዚያው፣ ገደሉትና፣ ራሱን ቁርጠው፣ ለቁሣር፣ አመጡለት። ቁሣርም፣ የዚያን፣ የጀግና፣ ፊት፣ እንደት፣ አያለሁ፣ ብሎ፣ በጀግናው፣ ሰውዬ፣ የደረሰበትን፣ የሚያላዝን፣ ነገር፣ እያሰበ አለቀሰለት።

ጥ ያ ቁ =

- ፩ ፤ የሮም [ገዛብ፣ እንዴት፣ ሆኑ፣ ?
- ፪ ፤ አዘውትረው፣ በመዋጋት፣ ምን፣ ጥቅም፣ አገኙበት፣ ?
- ፫ ፤ ከማሪውስና፣ ከሲላ፣ በኋላ፣ እንዴት፣ ያለ፣ ጀኔራል፣ ተገኘ፣ ?
ፓምፒ፣ ምን፣ ያደረገ፣ ነው፣ ?
- ፬ ፤ እንደ፣ ፓምፒ፣ የሆነው፣ ጁሊውስ፣ ቁሣር፣ እንዴት፣ ሆነ፣ ?
- ፭ ፤ እነዚህ፣ ሁለት፣ የታወቁ፣ ጀኔራሎች፣ ምን፣ አደረጉ፣ ?

፮ ፤ ጦርነቱ ፣ ወዴት ፣ ነበር ፣ ? ፣ የፓምፒ ፣ የጦር ፣ ጭፍራ ፣ እንዴት ፣ ሆነ ፣ ?
 ፯ ፤ የፓምፒን ፣ ተከታዮች ፣ በምን ፣ ምክንያት ፣ ቁጥር ፣ ከገር ፣ አስወጣቸው ፣ ?
 ፰ ፤ ፓምፒ ፣ እንዴት ፣ ሆነ ፣ ? ስለምን ፣ ቁጥር ፣ በርሱ ፣ ሞት ፣ አለቀሰ ፣ ?

ምዕራፍ ፣ ፻ ፣ ኤፍሬዳ ።

ስለ ፣ ቁጥር ፣ ኃይልና ፣ ጎፍ ፣ ስላለው ፣ ሥልጣን ።

፩ ፤ ቁጥር ፣ ድል ፣ እንደ ፣ አደረገ ፣ የሮም ፣ ሸንጎ ፣ በሰሙ ፣ ጊዜ ፣ ለአማልክት ፣ ምስጋና ፣ እንዲያቀርቡ ፣ በዐዋጅ ፣ አስታወቁ ። ዲክታቶር ፣ ተብሎ ፣ እስከ ዕድሜ ፣ ልኩ ፣ እንዲገዛ ፣ ትልቅ ፣ ሥልጣን ፣ ተሰጠው ፣ እርሱ ፣ ራሱ ፣ ግን ፣ ቅዱስ ፣ የማይፈርስ ፣ የማይተላለፍ ፣ እንዲባል ፣ ዐወጀ ።

፪ ፤ የርሱን ፣ የተቀረጸ ፣ ምስል ፣ በካፒቶል ፣ በዋናው ፣ ከተማ ፣ ውስጥ ፣ በጀግኖችና ፣ በአማልክት ፣ መካከል ፣ አግብተው ፣ ከጁፒትር ፣ ቀጥሎ ፣ አቆሙት ። በላዩም ፣ ግማሽ ፣ አምላክነት ፣ ያለው ፣ መዋቲነት ፣ ገንዘቡ ፣ የሆነ ፣ የቁጥር ፣ ምስል ፣ የሚል ፣ ቃል ፣ ተጽፎበታል ። ሰውን ፣ ከአምላክ ፣ ጋር ፣ በማስተካከላቸው ፣ ሮማውያን ፣ አስቀድሞ ፣ ባሮች ፣ መሆናቸው ፣ በዚህ ፣ ይታወቃል ።

፫ ፤ ቁጥር ፣ ደስ ፣ ይለው ፣ የነበረ ፣ እንደምኞቱ ፣ ንጉሥ ፣ መባልን ፣ እያሰበነው ። ይኸንኑ ፣ አሳቡን ፣ እንዲፈጽሙለት ፣ የሕዝቡንና ፣ የወታደሮቹን ፣ በጎ ፣ ፈቃድ ፣ ለማግኘት ፣ ጣረ ። ስለዚህ ፣ ሕዝቡን ፣ ደስ ፣ ለማሰኘት ፣ ለጨዋታና ፣ ለሚታይ ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ ልክ ፣ የሌለው ፣ ገንዘብ ፣ አጠፋ ።

፬ ፤ ባንድ ፣ ወገን ፣ ሙሉ ፣ ግብር ፣ እያሰናዳ ፣ የሮምን ፣ ሕዝብ ፣ ይጋብዛቸው ፣ ነበር ። በሮም ፣ ጉዳና ፣ ላይ ፣ ጅጅ ፣ ሽሕ ፣ ገበታ ፣ ተሰናዳ ። በነዚህም ፣ ገበታዎች ፣ ላይ ፣ እጅግ ፣ ደስ ፣ የሚያሰኝ ፣ ምግብና ፣ መጠጥ ፣ ተከመረባቸው ። የመጨረሻዬቱ ፣ ለማኝ ፣ ምስኪን ፣ ደሃ ፣ እንኳን ፣ ብትሆን ፣ በዚህ ፣ ገበታ ፣ ቀርባ ፣ የቻላች ውን ፣ ያህል ፣ ሆዱን ፣ ለመሙላት ፣ አትከለክልም ፣ ነበር ።

፭ ፤ ከሮማውያን ፣ አያሎቹ ፣ በባቶቻቸው ፣ መካከል ፣ ይሠራ ፣ የነበረው ፣ የጨዋነት ፣ መንፈስ ፣ ጠፍቶባቸው ፣ ስለነበረ ፣ መልካም ፣ ምግብ ፣ የሚያበላቸው ፣ ከሆነ ፣ ቁጥር ፣ እንዳደረገው ፣ ሁሉ ፣ ለዐይን ፣ ደስ ፣ የሚያሰኝንና ፣ ጨዋታን ፣ የመሰለ ነገር ፣ ከደረገላቸው ፣ በማንኛውም ፣ ሰው ፣ እጅ ፣ መገዛትን ፣ ወደዱ ። እውነት ፣ ነው ፣ ለቁጥር ፣ ብዙ ፣ ከበሬታና ፣ የሚወደድ ፣ ነገር ፣ ነበረው ።

፮ ፤ ስለዚህ ፣ ሕዝቡ ፣ ይህን ፣ ግፈኛ ፣ ገዢቸውን ፣ ይወዱት ፣ ነበሩ ። ባደባባይ ፣ በየጨዋታው ፣ ስፍራ ፣ ለመንግሥት ፣ ወርቅ ፣ ወንበር ፣ ላይ ፣ ተቀምጦ ፣ በራሱ ፣ ላይ ፣ እንደዘውድ ፣ የመሰለ ፣ አድርጎ ፣ ሲመለከቱት ፣ ይወዱት ፣ ነበሩ ። ለአምላክ ፣ ብቻ ፣ የሚገባውን ፣ ስግደት ፣ እንኳ ፣ ቢሆን ፣ ለኔ ፣ ወድቃችሁ ፣ ስገዱልኝ ፣ ቢል ፣ ከምድር ፣ ላይ ፣ እየተለሸለሹ ፣ በሰገዱለት ፣ ነበር ።

፯ ፤ ነገር ፣ ግን ፣ የጥንቅን ፣ ነገር ፣ የጠበቁ ፤ ነጻነትን ፣ የሚወዱ ፣ ጥቂቶች ፣ ሮማውያን ፣ ነበሩ ። ሌሎች ፣ ደግሞ ፣ ግፍ ፣ ስለ ፣ ሠራባቸው ፣ ቁሣርን ፣ የማይወዱ ፣ ነበሩ ። ደግሞም ፣ ከነርሱ ፣ የበለጠ ፣ ሥልጣን ፣ በማግኘቱ ፣ አይወዱትም ፣ ነበርና ፣ እነዚህ ፣ ሁለት ፣ ወገኖች ፣ የሆኑ ፣ ሕዝብ ፣ ሊገድሉት ፣ ይደልቱበት ፣ ጀመር ።

፰ ፤ ዋናቹ ፣ ዶላሾች ፣ ብሩቁስና ፣ ካሲውስ ፣ ናቸው ። ብሩቁስ ፣ ዋና ፣ ነጻነትን ፣ ፈላጊና ፣ እውነተኛ ፣ የሮም ፣ ወዳጅ ፣ ነው ። ቁሣርንም ፣ ይወዳል ። በቁሣርም ፣ ዘንድ ፣ የተወደደ ፣ ነው ። ነገር ፣ ግን ፣ እገሪቱ ፣ በነጻነት ፣ እንድትኖር ፣ ቁሣርን ፣ ለመግደል ፣ ከሚያስቡት ፣ ወገን ፣ ነበር ።

፱ ፤ ካሲውስም ፣ አሳቡ ፣ ያው ፣ ነበር ። ዳሩ ፣ ግን ፣ የበለጠውን ፣ ቁሣርን ፣ አይወደውም ፣ ነበር ። በዱለቱ ፣ ውስጥ ፣ ሌሎች ፣ ስድሳ ፣ ሽማግሎች ፣ ገቡበት ። የሚበዙት ፣ ዶላሾች ፣ ምክራቸውን ፣ በምሥጢር ፣ ወይም ፣ ሌሊት ፣ አደረጉ ። ነገር ፣ ግን ፣ የቁሣር ፣ ደም ፣ የፈሰሰው ፣ በቀን ፣ በግልጽ ፣ በትልቁ ፣ አደራሽ ፣ በምክር ፣ ቤቱ ፣ ውስጥ ፣ ነው ።

ጥያቄ ።

- ፩ ፤ ከቁሣር ፣ ድል ፣ በኋላ ፣ ሮማውያን ፣ ምን ፣ አደረጉ ፣ ?
- ፪ ፤ የቁሣር ፣ ሐውልት ፣ እንዴት ፣ ሆነ ፣ ?
- ፫ ፤ ይህ ፣ ታላቅ ፣ አሸናፊ ፣ ጀግና ፣ ምን ፣ አሰበ ፣ ?
- ፬ ፤ የተመኘውን ፣ ለማግኘት ፣ ምን ፣ አደረገ ፣ ?
የታላቁን ፣ ቁሣር ፣ ጠባይ ፣ ተናገር ።
- ፭ ፤ ሮማውያን ፣ የሚሉት ፣ ምድነው ፣ ?
- ፮ ፤ ምን ፣ ለማየት ፣ ፈለጉ ፣ ?
- ፯ ፤ ቁሣርን ፣ ለመግደል ፣ የደለተበት ፣ ማነው ፣ ?
የተመከረው ፣ ምክር ፣ (ዱለት ፣) እንደምን ፣ ሆኖ ፣ ተከናወነ ፣ ?

ምዕራፍ ፣ ፻፩ ፣ ኤውሮጳ ።

በለ ፣ ጁሊውስ ፣ ቁሣር ፣ መገደል ።

፩ ፤ ቁሣር ፣ በዚያ ፣ በሚሞትበት ፣ ቀን ፣ ማለዳ ፣ ከዳራሹ ፣ ወጣ ። በአደባባዩም ፣ የውሸት ፣ አቁላማጮችና ፣ የሐሰት ፣ ወዳጆች ፣ ሁሉ ፣ በዙሪያው ፣ ተሰበሰቡ ። የሕዝቡም ፣ ብዛት ፣ እየተጋፋ ፣ ይርመሰመስ ፣ ነበር ። ቁሣር ፣ ደረጃውን ፣ ሲወርድ ፣ ሳለ ፣ እንድ ፣ ጽሕሙ ፣ ሽበት ፣ የወረረው ፣ ፈላስፋ ፣ ሕዝቡን ፣ እየተጋፋ ፣ አለፈና ፣ እንድ ፣ ወረቀት ፣ በእጁ ፣ ሰጠው ። በዚህም ፣ ወረቀት ፣ የሕዝቡ ፣ መከዳትና ፣ በቁሣሩ ፣ ላይ ፣ የተደለተበት ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ ተጽፎበት ፣ ነበር ። ቁሣር ፣ ይህን ፣ ወረቀት ፣ እንደተቀበለ ፣ አንብቦት ፣ ኖሮ ፣ ቢሆን ፣ ጠላቶቹ ፣ ሁሉ ፣ አልቀው ፣ እርሱ ፣ ራሱን ፣ ያድን ፣ ነበር ። ነገር ፣ ግን ፣ ለአንዱ ፣ ጸሓፊው ፣ ሰጠውና ፣ ወደፊት ፣ ሄደ ።

፪ ፤ ቂሣር ፣ በርም ፣ አደባባይ ፣ ጉዳና ፣ ሲያልፍ ፣ በሲናቶርች ፣ ዙሪያ ፣ የሚጋፋውን ፣ ሕዝብ ፣ አየ ፣ ወዲያው ፣ የሕዝብን ፣ እልልታ ፣ ሰማ ፣ በዓለም ፣ ያለው ፣ ታላቅ ፣ እርሱ ፣ ብቻ ፣ ይመስለው ፣ ነበር = ነገር ፣ ግን ፣ የልቡ ፣ ስሜት ፣ አልለቀቀውም ፣ ነበር = የገዛ ፣ አገሩን ፣ እንደ ፣ ባርያ ፣ አድርጎ ፣ እንዲገዛው ፣ ስሜት ፣ ነበረው =

፫ ፤ ትዕቢት ፣ ያደረገት ፣ ሕዝብ ፣ የምክር ፣ ቤቱን ፣ ደረጃውጣና ፣ ወደ ታላቁ ፣ አዳራሽ ፣ አለፈ = በአዳራሹ ፣ ግንብ ፣ ዙሪያ ፣ ስመ ፣ ጥሩ ፣ የሆኑት ፣ የሮግውያን ፣ ምስሎች ፣ በልዩ ፣ ልዩ ደንጊያ ፣ እየተቀረጹ ፣ ቁመው ፣ ነበሩ። ከነዚህም ፣ መኻከል ፣ ፊት ፣ አንገቱን ፣ ቂርጠው ፣ ለቂሣር ፣ የላኩለት ፣ የፓምፒ ፣ ምስል ፣ ከዕብን ፣ በረድ ፣ ተቀርጾ ፣ በመኻከል ፣ ቁሞ ፣ ነበር። ቂሣር ፣ በፓምፒ ፣ ምስል ፣ ፊት ፣ ልክ ፣ ትይዩ ፣ ሆኖ ፣ ሲያልፍ ፣ ሳለ ፣ ከዶላቸቹ ፣ አንዱ ፣ ሜቲሊዩስ ፣ ሲሚብር ፣ የተባለ ፣ ተንበረከከና ፣ ቀሚሱን ፣ ጨበጠ ፣ በቂሣር ፣ ላይ ፣ እንዲወድቁበት ፣ ምልክት ፣ መስጠቱ ፣ ነበር =

፬ ፤ ከቂሣሩ ፣ በኋላ ፣ ይሄድ ፣ የነበረው ፣ ካስካ ፣ የተባለ ፣ ጩቤ ፣ መዘዘና ፣ በትከሻው ፣ ላይ ፣ ቢሽጥበት ፣ ቂሣር ፣ ጩኸና ፣ በምስኪኑ ፣ ምን ፣ ማድረግህ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ መሣሪያውን ፣ ነጠቀው = ቀጥለው ፣ ሌሎቹ ፣ ገሠገሡበት = ነገር ፣ ግን ፣ በብዙ ፣ ውጊት ፣ ላይ ፣ ባሳየው ፣ በጀግንነት ፣ ሁኔታ ፣ መከተ =

፭ ፤ ወዲያው ፣ ብሩቱስ ፣ ገሠገሠና ፣ በጩቤ ፣ ወጋው = ከዚህ ፣ ወዲያ ፣ ቂሣር ፣ የወዳጁ ፣ እጅ ፣ ሳይቀር ፣ እንደ ፣ ተነሣበት ፣ ባየ ፣ ጊዜ ፣ አንተም ፣ እንደሌላ ፣ ብሩቱስ ፣ ብሎ ፣ መከላከሉን ፣ ተወ =

፮ ፤ ከዚህ ፣ ወዲያ ፣ የሞቱን ፣ ፃዕር ፣ ጠላቶቹ ፣ እንዳያዩ ፣ ራሱን ፣ በልብስ ፣ ሸፈኑት = በዚያው ፣ በፓምፔ ፣ ምስል ፣ ሥር ፣ ወደቀ = በዕብን ፣ በረድ ፣ የተሠራው ፣ የፖምፔ ፣ ምስል ፣ ወደ ታች ፣ ወደ ቂሣር ፣ ራሳ ፣ የሚመለከት ፣ ሲመስል ፣ የተባቀለው ፣ ይመስል ፣ ነበር =

፯ ፤ የቂሣር ፣ ጠላቶች ፣ በደረጃው ፣ ላይ ፣ በፈሰሰው ፣ ደም ፣ መሣሪያቸውን ፣ ነከሩት = ብሩትስ ፣ ጩቤውን ፣ አንሥቶ ፣ ወደ ፔሴሮ ፣ ተጣራና (ፔሴሮ አንድ ፣ አገሩን ፣ የሚወድ ፣ ብርቱ ፣ ተናጋሪ ፣ ነው ፤) ላይ ፣ አባት ፣ ነህና ፣ ደስ ፣ ይበልህ ፣ ሮም ፣ ነጻ ፣ ወጣች ፣ አለ ፣ ይህን ፣ ሲናገር ፣ ለቂሣር ፣ እንደሚሰግድ ፣ መስሎ ፣ ነው =

፰ ፤ ወዮ ፣ አዩ ፣ ጉድ ፣ ሕዝቡ ፣ በባርነት ፣ በተገዙ ፣ ጊዜ ፣ የአንድ ፣ ሰው ፣ ሞት ፣ ከባርነት ፣ ነጻ ፣ ሊያወጣቸው ፣ አይችልም = አንባቢዎች ፣ ሆይ ፣ እንደምትመለከቱት ፣ ጀግናው ፣ ሰውዬ ፣ በከንቱ ፣ ሞተ =

ጥ ያ ቂ =

፩ ፤ ቂሣር ፣ ከቤቱ ፣ ወጣ ፣ ብሎ ፣ የቀረበትን ፣ ተናገር = ደረጃውን ፣ ሲወርድ ፣ ምንና ፣ ምን ፣ ሆነ ፣ ?

- ፪ ፣ በዙሪያው ፣ ቢመለከት ፣ ምን ፣ አየ ፣ ? ምን ፣ ስሜት ፣ ተሰማው ፣ ?
- ፫ ፣ የተሰበሰበው ፣ ሠራዊት ፣ ወደት ፣ ያዘገም ፣ ነበር ። ? ባዳራሹ ፣ ዙሪያ ፣ ምን ፣ ተደርጎ ፣ ነበር ፣ ?
ቁሣር ፣ በፖምፔ ፣ ሐውልት ፣ አጠገብ ፣ ሲያልፍ ፣ ምን ፣ ሆነ ፣ ?
- ፬ ፣ አስቀድሞ ፣ በጨቤ የሸጠበት ፣ ማነው ፣ ? ቁሣር ፣ እንደምን ፣ አድርጎ ፣ ተከላከለ ፣ ?
- ፭ ፣ ቀጥሎ ፣ ቁሣሩን ፣ በጨቤ ፣ ያበቀው ፣ ማነው ፣ ? ቁሣሩ ፣ ይህን ፣ እንደምን ፣ ተቀበለ ፣ ?
- ፮ ፣ ያማሙዋቱን ፣ ነገር ፣ ተናገር ።
- ፯ ፣ ብሩቱስና ፣ አብረውት ፣ የደለቱት ፣ ሁሉ ፣ አሁን ፣ ምን ፣ አደረጉ ፣ ?
- ፰ ፣ ቁሣር ፣ በከንቱ ፣ ስለምን ፣ ሞተ ፣ ?

ምዕራፍ ፣ ፻፪ ፣ ኤውርጳ ።

ቁሣር ፣ ሞት ፣ ምክንያት ፣ በሌ ፣ ሆነው ፣ ነገር ።

- ፩ ፣ ቁሣር ፣ የሞተው ፣ ከክርስቶስ ፣ ልደት ፣ በፊት ፣ ፵፫ ፣ ዓመት ፣ ነው ። በዚህ ፣ ምክንያት ፣ የተነሣ ፣ የርም ፣ ጉዳይ ፣ ወደ ፣ ብዙ ፣ መለያየት ፣ ደረሰ ። ቁሣር ፣ የተገደለው ፣ ያለፍትሕ ፣ ነው ። ይሁን ፣ እንጂ ፣ የቁሣር ፣ ወዳጆች ፣ ሕዝቡን ፣ በማባበል ፣ ምንም ፣ ችግር ፣ አላገኛቸውም ።
- ፪ ፣ ሦስት ፣ ሰዎች ፣ አባይ ፣ ገነን ፣ ሁነው ፣ መንግሥቱን ፣ ስለያዙት ፣ ብሩቱስ ፣ ካሰውስ ፣ ሌሎችም ፣ የቁሣር ፣ ጠላቶች ፣ ተከተማ ፣ ወጥተው ፣ እንዲሸሹ ፣ ግድ ፣ ሆኑ ባቸው ። እነዚህም ፣ ትሪያምቬርስ ፣ ወይም ፣ ትሪያምቬርት ፣ ይባላሉ ። ስማቸው ፣ ግርክ ፣ አንቶኒ ፣ ሊፒዱስ ፣ አክታቢውስ ፣ ናቸው ። የፊተኛው ፣ የቁሣር ፣ እግት ፣ ልጅ ፣ ነው ። እንደ ፣ ልጁ ፣ አድርጎ ፣ አሳድጎት ፣ ነበር ።
- ፫ ፣ ትሪያምቬርት ፣ ሥልጣን ፣ እንዲያገኙ ፣ የሚጠላቸውን ፣ ሁሉ ፣ ለመግደል ፣ አሰቡ ። ሦስት ፣ መቶ ፣ ሺሕ ፣ አማካሪዎችና ፣ ከሁለት ፣ ሺሕ ፣ የሚበዙ ፣ ሹማምት ፣ ተጻፉ ። የነዚህን ፣ ራስ ፣ እየቁረጠ ፣ ላመጣላቸው ፣ ሰው ፣ ገንዘብ ፣ ይሰጡ ፣ ነበር ። ራሳቸውን ፣ እየቁረጡ ፣ ሲያመጡላቸው ፣ እልልታ ፣ ይደረግላቸው ፣ ነበር ።
- ፬ ፣ ከነዚህ ፣ ትሪያምቬርስ ፣ ከተባሉት ፣ ክርኝ ፣ አንዱ ፣ የወንድሙን ፣ አንገት ፣ ቁረጠና ፣ ለጓደኞቹ ፣ አቀረበላቸው ። ሌላው ፣ ደግሞ ፣ ያገቱን ፣ ራስ ፣ አመጣ ። ትሪያምቬርስን ፣ የሚነቅፍ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ ከተጠረጠረ ፣ ወዳጅ ፣ ዘመድ ፣ ወይም ፣ አገሩን ፣ ወዳጅ ፣ እንኳን ፣ ቢሆን ፣ አልተረፈም ።
- ፭ ፣ በዚያን ፣ ጊዜ ፣ ብሩቱስና ፣ ካሰውስ ፣ በግሪክ ፣ አገር ፣ ነበሩ ። በዚያ ፣ መቶ ፣ ሺሕ ፣ የሚሆን ፣ ጦር ፣ ሰብስበው ፣ ነበር ። ማርክ ፣ አንቶኒና ፣ አክታቢውስ ፣ ተኔ

ሥተው ፣ ወደነርሱው ፣ ተጓዙ = ፈሊጲም ፣ ላይ ፣ ተዋግተው ፣ ብሩቱስና ፣ ካሲውስ ፣ ድል ፣ ሆኑና ፣ ራሳቸውን ፣ ገደሉ =

፮ ፣ አሁን ፣ ሥልጣኑ ፣ ሁሉ ፣ በትሪዩም ሼሬት ፣ እጅ ፣ ሆነ = ጻፍ ፣ ግን ፣ ቶሎ ፣ ብለው ፣ እርስ ፣ በርሳቸው ፣ ተጣሉ ፣ ሌፒዱስ ፣ ሥራውን ፣ ለቀቀና ፣ ተሰዶ ፣ ሄደ = ማርክ ፣ አንቶኒና ፣ አክታቢውስ ፣ እንደማሪውስና ፣ እንደ ፣ ሲላ ፣ እንደ ፣ ፖምፔና ፣ እንደ ፣ ቄሣር ፣ እርስ ፣ በርሳቸው ፣ ጦርነት ፣ አደረጉ =

፯ ፣ የአክታቢውስ ፣ ዕድል ፣ አየለና ፣ ድል ፣ አገኘ = በግብፅ ፣ ታሪክ ፣ እንደ ተረክሁት ፣ አንቶኒ ፣ በገዛ ፣ ሰይፋ ፣ ራሱን ፣ ገደለና ፣ ሞተ = አክታቢውስ ፣ ግን ፣ ከእንግዲህ ፣ ወዲህ ፣ የሚያናፍገው ፣ የለውምና ፣ በመላዋ ፣ የሮምን ፣ ግዛት ፣ ሁሉ ፣ ጠቅሎ ፣ ያዘ = ንጉሥ ፣ የተባለ ፣ እንደ ሆነ ፣ ቄሣርነቱን ፣ ድንገት ፣ ሌላ ፣ ይይዘዋል ፣ ብሎ ፣ ስለ ፈራ ፣ ራሱን ፣ (ንጉሠ ፣ ነገሥት) ቄሣር ፣ አውግስጦስ ፣ አሰኘ = ከሌሎቹ ፣ የማዕርግ ፣ ስሞች ፣ ሌላ ፣ አማካሪዎቹ ፣ የአገሩ ፣ አባት ፣ ብለው ፣ ሰየሙት =

፰ ፣ ይህ ፣ ትኒሽ ፣ ቀላምጫ ፣ ይባላል = በሮም ፣ ደጋግ ፣ ሰዎች ፣ ፈጽመው ፣ አልጠፉም ፣ ነበር = አክታቢውስም ፣ በጊዜው ፣ ከሌላው ፣ ይልቅ ፣ የተሻለ ፣ ሰው ፣ ነበር =

፱ ፣ በርሱ ፣ መንግሥት ፣ ጊዜ ፣ ጸጥታና ፣ ሰላም ፣ ነበር = በዘመኑም ፣ የተደረገውን ፣ የሚገልጽ ፣ የሚያስፈልገውን ፣ ያህል ፣ ጥቂት ፣ ታሪክ ፣ ይሰጣል = በቅርብ ፣ ጊዜ ፣ መላው ፣ ዓለም ፣ ከርሱ ፣ መንግሥት ፣ በታች ነበር = ስለዚህ ፣ ተዋግቶ ፣ መንግሥቱን ፣ ለማስፋት ፣ ምክንያት ፣ አልነበረውም = በዘመኑ ፣ ታላቁ ፣ ክብር ፣ የነበረ ፣ ግጥም ፣ በሚገጥሙና ፣ በሌሎችም ፣ በጥሩ ፣ ሰዎች ፣ ሥራ ፣ ውስጥ ነው =

፲ ፣ አክታቢውስ ፣ ወይም ፣ ሁልጊዜ ፣ እንደሚባለው ፣ አውግስጦስ ፣ ቄሣር ፣ አርባ ፣ አንድ ፣ ዓመት ፣ ነግሦ ፣ ክርስቶስ ፣ በተወለደ ፣ ባ፲፬ ፣ ዓመት ፣ በ፳፯ ፣ ዓመቱ ፣ ሞተ = ክርስቶስ ፣ በጳለስቲና ፣ የተገለጠው ፣ በርሱ ፣ መንግሥት ፣ ጊዜ ፣ እንደ ሆነ ፣ ልብ ፣ አድርጉ =

ጥ ያ ቂ =

- ፩ ፣ ቄሣር ፣ ምን ፣ ጊዜ ፣ ሞተ ፣ ? ሮም ፣ እንዴት ፣ ሆነ ፣ ? የቄሣር ፣ ወዳጆች ፣ ምን ፣ አደረጉ ፣ ?
- ፪ ፣ ተዋናው ፣ ከተማ ፣ ለመሸሽ ፣ ግዴታ ፣ ያላቸው ፣ እነማን ፣ ነበሩ ፣ ? አሁን ፣ የሮም ፣ ገዢ ፣ ማን ፣ ሆነ ፣ ? አክታቢውስ ፣ ማነው ፣ ?
- ፫ ፣ ትሪዩም ሼሬት ፣ የቄሣር ፣ ጠላቶች ፣ ምን ፣ አደረጉ ፣ ?
- ፬ ፣ እንዴት ፣ ያለ ፣ ያውራኔነትና ፣ የጭከና ፣ ሥራ ፣ ሠሩ ፣ ?
- ፭ ፣ አሁን ፣ ብሩቱስና ፣ ካሲውስ ፣ ወዴት ፣ ደረሱ ፣ ? ማን ፣ ነቀፋቸው ፣ ? ጦርነቱ ፣ ወዴት ፣ ላይ ፣ ነበር ፣ ? በብሩቱስና ፣ በካሲውስ ፣ ምን ፣ ደረሰባቸው ፣ ? ትሪዩም ሼሬት ፣ እንዴት ፣ ሆኑ ፣ ?